

NÉPÚJSÁG

2025. március 13.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
57. (21923.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 2⁴⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Tilos az élő állatok és az állati eredetű termékek behozatala Magyarországról

A száj- és körömfájás megfékezése a cél

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Az Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Országos Hatóság, az Országos Betegségmegelőző Központ és az Országos Vészhelyzeti Bizottság március 11-étől tilalmat vezetett be élő állatok, állati eredetű termékek, hús, hústermékek, tej, szaporítóanyag és takarmány behozatalára Magyarország területéről. Az intézkedést a Magyarországon felbukkant, hasított körmű állatokra veszélyes, ragályos száj- és körömfájás terjedé-

sének megfékezésére hozták. Az előállt helyzetről **Kolcsár Károly** parlamenti képviselő, a mezőgazdasági bizottság tagja, állatorvos tájékoztatót.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Elutasította az alkotmánybíróság Georgescu fellebbezését

Pont került a november 24-e óta zajló történet végére: Călin Georgescu nem indulhat a májusi elnökválasztásokon.

4.

Hetek óta tele vannak a családorvosi rendelők

Országszerte drasztikusan megnőtt a felső légúti megbetegedések száma, március elején több mint 120 ezer esetet jelentettek Romániában, 58 százalékkal többet, mint a tavalyi év azonos időszakában.

6.

Bölöni László 72 éves

Hetvenkét évet töltött kedden Bölöni László, vidékünk valaha volt legeredményesebb labdarúgója és edzője, akit életműdíjjal tüntetett ki a Magyar Sportújságírók Szövetsége az Év Sportolója gálán, a budapesti Operaházban, január 13-án.

9.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen keret típusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Nackók, jelölt nélkül

Nagy-Bodó Szilárd

Kedden este az alkotmánybíróság kizárta Călin Georgescut, aki így már biztosan nem lesz ott a májusi elnökválasztáson a szavazólapon. George Simion, az AUR elnöke pedig bejelentette, hogy ő sem indul a választásokon, illetve azt teszi, amit Georgescu javasol neki. Tehát úgy tűnik, hogy a nacionalisták jelölt nélkül maradtak.

Azonban nem eszik olyan forrón a kását. Ugyanis versenyben van még Victor Ponta egykori PSD-elnök és kormányfő, aki kedden a taláros testület döntése után spirituális üzenettel állt elő a közösségi médiában, szerinte ugyanis az Isten döntött úgy, hogy Georgescut kizárják. Ponta, ahogy eddig is látszott, szembemegy azzal a politikával, amit miniszterelnökként képviselt, és igyekszik meglovagolni a nacionalista hullámot, megpróbálja betölteni azt az űrt, ami Georgescu kizárása után keletkezett. Bármit is mondjon, minden bizonnyal ő örvend a legjobban az alkotmánybírók döntésének, hiszen ezzel az ő esélyei ugrottak egy nagyot. Már ha nem lesz más jelölt a szélsőjobb oldali táborból. Mondjuk Victor Ponta a politikusi múltja miatt rosszabb helyzetből indul, nem tudja kellőképpen magára öltetni a függetlenség látszatát.

Crin Antonescu, a koalíció közös jelöltje azt írta a Facebookon, már nem is első alkalommal, hogy szeretett volna megmérkőzni Georgescuval a szavazatoknál, de egye fene, tiszteletben kell tartani az intézmények akaratát. Minden bizonnyal az ő szívéből is nagy kő esett le, hiszen a közvélemény-kutatások, amelyekben november 24-e óta nem sokan bíznak, azt mutatták,

(Folytatás a 3. oldalon)

MÁRCIUS

13

6:40 17:41
18:25 6:41

A nappal hossza: 11 óra 45 perc

CSÜTÖRTÖK

Ma KRISZTIÁN és AJTONY,
holnap MATILD napja

Az év 72. napja, hátravan 293 nap

IDŐJÁRÁS

Záporok előfordulhatnak

Hőmérséklet:
max.: ... 20 °C
min.: ... 6 °C

naptár

Isten éltesse!

MATILD: germán eredetű női név, jelentése: hatalom + harc.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: 2025. március 12.

1 €	4,9771 lej
1 \$	4,5636 lej
100 Ft	1,2418 lej
1 g arany	427,5571 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népszerűség szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Forgalomkorlátozás Marosvásárhely főterén

A Metropoliszövezet Egyesület által szervezett, Marosvásárhely környéki termelők piacának zavartalan lebonyolítása érdekében március 13-án, csütörtökön 8–20 óra között lezárják a forgalmat a BCR Bank és a Művész Mozi közötti útszakaszon. A Rózsák téri virágóra körül Maros megye legfinomabb helyi termékeit lehet megvásárolni. Ezzel kizárólag a környékbeli termelőket támogatják, aznap 18 óráig közvetlenül tőlük vásárolhatók friss, minőségi termékek – tájékoztatott közösségi oldalán a marosvásárhelyi önkormányzat.

Ingyenes jogi tanácsadás

Az RMDSZ Maros megyei szervezete ingyenes jogi tanácsadást biztosít Szász Izolda ügyvéd közreműködésével minden hónap harmadik szerdáján 15 órától Marosvásárhelyen, a Kossuth utca 18. szám alatt. Előzetes bejelentkezés a 0265/264-442-es telefonszámon.

Előadás Szent-Györgyi Albertről

A tudomány és innováció mestere – Szent-Györgyi Albert munkássága című előadásra kerül sor március 17-én, hétfőn 17 órakor a marosvásárhelyi Bernády Házban, a Női Akadémia szervezésében. Az esemény meghívott előadója Nagy Péter Zoltán csíkszeredai tanár, aki elhivatottan kutatja és népszerűsíti a tudományos és kulturális örökség meghatározó alakjait. Hétfői előadásán a tudós életével és munkásságával ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A rendezvényen Korpos Szabolcs zongorán, György László gitáron játszik. Az esemény lehetőséget nyújt arra, hogy a résztvevők egy inspiráló esten egyesítsék a tudományt, a kultúrát és a zenei élményt.

Nyílt napok a Sapientian

Idén is nyílt napokat szervez a Sapientia EMTE. Péntekenként, legközelebb március 14-én, majd 21-én és 28-án várják az érdeklődő középiskolásokat egyénileg vagy csoportosan az egyetem négy karán, Csíkszeredában, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön. A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött. Jelentkezés és részletek az egyetem www.sapientia.ro oldalán.

Teológiai osztályok 1848-as megemlékezése

Március 14-én, pénteken 11.30-tól a marosvásárhelyi Keresztelő Szent János-plébániatemplomban a Bolyai Farkas Elméleti Líceum római katolikus teológiai osztályainak diákjai vers-zenés megemlékező ünnepséggel idézik fel az 1848-as történéseket.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

Tűz ütött ki Mikházán

Kedden kora délután a nyárádretemei önkéntes tűzoltókat Mikházára riasztották, ahol emberi hanyagság miatt tűz ütött ki egy családnál. A tüzet hanyagság, meg gondolatlanúság okozta, valószínűleg egy eldobott cigarettacsikk miatt gyuladt meg egy kinti WC és a mellette levő ól. A tűz a ház irányába kezdett terjedni, de a községi alakulat gyors beavatkozásának köszönhetően sikerült időben megfékezni. A remeteiek segítségével indultak a csíkfalvi önkéntes tűzoltók is, de félúton visszafordulhattak, és a helyszínre érkező szovátai hivatásos tűzoltóknak sem volt már tennivalójuk. A lángok a két faépületben tettek kárt, a többi építmény sértetlen maradt, emberi sérülés sem történt – számolt be lapunknak a nyárádretemei önkéntes tűzoltók vezetője, Majos Levente parancsnok. (GRL)

Emberi hanyagság miatt keletkezett a kár

Fotó: Majos Levente

Rendőrségi hírek

Baleset Fehéregyházán

A Maros megyei tűzoltókat március 11-én, kedden délután a 13-as országúton, Fehéregyháza közelében egy személygépkocsi és egy teherautó közúti balesetéhez riasztották. Az ütközésben három személy könnyebb sérüléseket szenvedett. A segesvári tűzoltók víz- és haboltóval, valamint SMURD mentőautóval érkeztek a helyszínre – tájékoztatott a Maros megyei tűzoltóság sajtóosztálya.

Fotó: ISU

Utcai bántalmazás miatt vizsgálódnak

Március 7-én a Maros Megyei Rendőr-felügyelőséghez egy marosvásárhelyi férfi panasszal fordult, miszerint aznap reggel a háza előtt egy ismeretlen, arcát eltakaró személy bántalmazta őt. Az ügyben bántalmazás vagy más erőszakos cselekmény elkövetése miatt bünyogi dossziét nyitottak, folyik a nyomozás a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személy felkutatására és a jogi intézkedések megtételére – tájékoztatott a Maros megyei rendőrség sajtóosztálya. Nem hivatalos források szerint a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal egyik osztályvezetője ellen irányult az agresszió. Soós Zoltán polgármester a közösségi oldalon tiltakozott ellene.

„A polgármesteri hivatal határozottan elítéli az intézmény egyik igazgatója elleni súlyos, elfogadhatatlan támadást. Az erőszaknak nincs helye Marosvásárhelyen! Azok, akik a közösségért dolgoznak, nem hagyják magukat megfélemlíteni” – írta egyebek mellett a polgármester. (pálosy)

RENDEZVÉNYEK

Márciusi rendezvények kicsiknek és nagyoknak

Március 15-én egész napos rendezvénnyel várják a kicsiket is a marosvásárhelyi várbán. Délelőtt 10 órától 22 óráig az újra megnyíló Petőfi kávéházban, a vágálgaléria alatti régi étterem épületében program-sorozatot szervez a Marosvásárhelyért Egyesület és az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, ahol kézműves-foglalkozásokkal várják az érdeklődőket, szalagból vagy gyöngyből lehet kokárdát, csákót és lovacskát készíteni. A legkisebbeket gyermektáncosok és mesemondás várja, a kávéházba betérők forradalmi kvízen mérhetik össze tudásukat az 1848-as eseményekről. Este a Ditrói Férfi Dalkör és az Üver zenekar katonadalai csendülnek fel, ugyanakkor mindenkit közös nótázásra is várnak – tájékoztatott Nagy Éva, a Marosvásárhelyért Egyesület elnöke.

Március 15-i ünnepségek Marosvásárhelyen

Március 15-én 12 órától a Petőfi-szobornál Talpra, magyar! címmel a Bolyai Farkas Elméleti Líceum, a Református Kollégium és a Művészeti Főgimnázium diákjainak ünnepi műsorát tekinthetik meg az

érdeklődők. 13–14 óra között a Színház téren, a vár udvarán, valamint a Somostetőn A forradalom legényei címmel zenés-táncos flashmobot mutat be a Maros Művészegyüttes és Maros megyei amatőr néptáncsoportok. A hagyományos ünnepi megemlékezés a Postaréten 16 órától lesz, ünnepi produkcióval készül a Maros Művészegyüttes. A programsorozat 18 órától a Kulturpalotában a Könyv és Gyertya díjátadóval és ünnepi koncerttel zárul.

Jókai 200: Forradalmi és csataképek

E hét végétől Jókai Mór forradalmat és szabadságharcot idéző novelláinak néhány eredeti kéziratát és az író által 1849-ben szerkesztett napilapot állítja ki a Teleki-Bolyai Könyvtár. A minikiállítás megtekinthető március 15-én, szombaton délelőtt 10 és 14 óra között, majd a továbbiakban a könyvtár nyitvatartási idejében (kedd–péntek: 10–18 óra között) március 31-ig.

Marton Erzsébet préseltvirág-kiállítása nyílik

Március 16-án, vasárnap 12 órától Marton Erzsébet préselt virágokkal készült képeinek kiállítása tekinthető meg a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében. A kiállítás március 29-ig naponta 9–13 óra között látogatható.

Parlamenti sztrájk

A Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) és a másik két szuverenista párt azért tiltakozik parlamenti sztrájkkal Călin Georgescu elnökjelöltségének elutasítása ellen, mert „nem akar hozzájárulni a folyamatban lévő államcsíny végrehajtásához” – jelentette ki szerdán az AUR szóvivője, Dan Tanasă.

A képviselőház ülésterme előtt nyilatkozó politikus szerint az államcsínyt levezénylő csoport egy része éppen a parlamentben tevékenykedik. „Ezért az AUR frakciói úgy dön-

töttek, hogy parlamenti sztrájkba lépnek, tiltakozva a demokráciaellenes lépések sorozata ellen” – magyarázta a szóvivő.

Tanasă közlése szerint a parlamenti sztrájk azt jelenti, hogy az AUR képviselői és szenátorai „bejárnak dolgozni”, fogadóórákat és tanácskozásokat is tartanak a parlamentben, de nem vesznek részt a plenáris és a szakbizottsági üléseken.

Az AUR képviselői és szenátorai szerdán délelőtt „Sztrájk” és „Le a diktatúrával!” feliratú plakátokkal tiltakoztak a parlamentben. (Agerpres)

Vádat emeltek Eugen Sechila ellen legionárius szimbólumok népszerűsítése miatt

A legfőbb ügyészség szerdán bíróság elé állította Eugen Sechilát; Călin Georgescu egyik legfontosabb munkatársát azzal vádolják, hogy a Vasgárda legionárius mozgalom szimbólumaival ellátott keresztet állított fel a Călărași megyei Radoveanu község területén.

Az ügyészség szerdán név említése nélkül közölte, hogy vádat emelt egy személy ellen fasiszta, legionárius, rasszista vagy idegengyűlölő jelképek készítése, értékesítése, terjesztése, valamint a terjesztés céljából történő birtoklás bűncselekménye miatt. Ügyészségi források szerint Eugen Sechila a bíróság elé állított személy.

A nyomozati anyag szerint a vádlott

2021. július 3-án a Călărași megyei Radoveanu község területén, a polgármesteri hivatal közelében egy elhunyt személy emlékére elhelyezett egy fakesztet, amelynek alsó részére a legionárius mozgalom (Vasgárda) szimbólumait rögzítették. A 2024 decemberében kirobbant botrány után az elhunyt személy családja eltávolította a közterületről a keresztet.

Eugen Sechila korábban a francia idegenlégió tagja volt. Jelenleg a Gogu Puiu Egyesületben tevékenykedik. Ez az egyesület „betyártáborokat” szervez, amelyek célja „elszakítani a fiatalokat a számítógépektől”, és megtanítani őket „vadászati túlélési technikákra” – olvasható a szervezet honlapján. Sechila a tavalyi választási kampányban a Călin Georgescu indulásához szükséges támogatási aláírások gyűjtését koordinálta. A férfi ellen 2024 decemberében indítottak büntetőeljárást legionárius szimbólumok népszerűsítése miatt, és hatósági felügyelet alá helyezték. (Agerpres)

Șoșoacă Trumpnál panaszkodott

Levélben fordult szerdán az S.O.S. Románia párt elnöke, Diana Șoșoacă az Egyesült Államok elnökéhez, és arról tájékoztatta Donald Trumpot, hogy a romániai államfőjelöltek elleni alkotmánybírói beavatkozások gyakorlatilag a „demokrácia megsemmisítését” jelentik.

A politikus emlékezteti az amerikai elnököt arra, hogy az EU- és NATO-tagállam Románia az Egyesült Államok stratégiai partnere.

Șoșoacă levele szerint az alkotmánybírók olyan személyeket zár ki az elnökválasztásból, akiknek az indulását nem tiltja jogerős bírósági ítélet. „Ez bizonyíték arra, hogy a demokrácia halott Romániában, és az az üzenete a világ polgárai számára, hogy ne higgyenek többé a demokráciában” – fogalmaz az S.O.S. Románia elnöke.

Felhívja Trump figyelmét arra, hogy az alkotmánybírók döntései óriási társadalmi feszültségeket gerjesztettek Romániában. „A látszólagos nyugalom ne

tevésszen meg senkit: az elégedetlenség mindig újabb forradalomhoz vezethet, ami destabilizációt és bizonytalanságot jelent, ami senkinek sem érdeke” – írja levelében.

Kifejti azt is, hogy Románia a stabilitás pólusa lehetne a régióban, de ezt megakadályozza, hogy a hatalom kategorikusan elutasítja bizonyos jelöltek indulását az elnökválasztáson. Emlékeztet, hogy tavaly októberben őt is kizárták az elnökválasztásból, és már akkor figyelmeztetett arra, hogy ezt a precedenst a „mélyállam” a későbbiekben bosszúra fogja felhasználni.

Levele szerint Șoșoacă a tavalyi kudarc után csütörtökön ismét benyújtja a

jelölési iratcsomóját a Központi Választási Irodához, és teljesíti indulásának törvényes feltételeit. Ennek kapcsán felhívja Trump figyelmét arra, hogy a választási iroda és az alkotmánybírók sem bíróság, így senkit nincs joguk kizárni az elnökválasztásból. Csakhogy szerinte az a két intézmény „alkotmányellenes cenzorrá vált”, és jogorvoslati lehetőségek nélkül eltiltanak bizonyos jelölteket az indulástól, és megfosztják a romániaiakat a választás szabadságától.

Șoșoacă szerint, ha a törvényes feltételeket teljesítő jelöltek nem indulhatnak a választáson, Romániában véget ér a demokrácia, és a választások fölösleges pénzkidobássá válnak. „Ennek az EU-ra és a NATO-ra gyakorolt hatásai felmérhetetlenek: a polgárok világszerte látni fogják, hogy a demokrácia intézménye csak egy diszlet, amely már a látszatra sem ad” – zárul a levél. (Agerpres)

Amszterdam kitiltja a szennyező hajókat csatornáinak belvárosi szakaszáról

Amszterdam április 1-jétől környezetvédelmi célból kibocsátásmentes övezetet hoz létre a csatornák belvárosi szakaszain közlekedő hajókra vonatkozóan – derül ki az amszterdami városvezetés honlapján közzétett közleményből.

A városvezetés szerint a kibocsátásmentes zóna Amszterdam belvárosi csatornahálózatán minden nem menetrend szerinti közlekedő, illetve nem tömegközlekedést vagy teherszállítást lebonyolító, turisztikai vagy magánhasználatú, de kedvtelésből tartott vízi járműre vonatkozik.

„A belvárosi zónában csak károsanyag-kibocsátásmentes sétahajók közlekedhetnek” – fogalmaztak. Átmeneti rendelkezések és kivételek lesznek az átmenő vízi utak esetében – tájékoztattak.

A zónába április elsejétől csak érvényes engedéllyel rendelkező elektromos vagy hidrogénhajtású motorokkal felszerelt vagy kézi hajtású hajók és csónakok hajthatnak be – közölték, majd hozzátették: érvényes matricával rendelkező hibrid meghajtású hajók és csónakok a zónán belül csak villanymotor használatával mellett közlekedhetnek.

A városvezetés tájékoztatása szerint 2025 végéig minden amszterdami belvárosi úton közlekedő – nem átmenő forgalmat lebonyolító – személyszállító

hajónak kibocsátásmentessé kell válnia. A kompoknak ezt a célt 2030-ra kell teljesíteniük. Az új szabályokat megszegők kezdetben figyelmeztetést kapnak, rájuk a hatóságok nyártól pénzbírságot szabhatnak ki.

Jelenleg 15 elektromos töltőállomás érhető el Amszterdam csatornáinak belvárosi szakaszain. Ezek számát a következő két évben legkevesebb háromszázra, 2030-ig 2500-ra kívánják növelni – tájékoztattak. Amszterdamban körülbelül 14 ezer turisztikai célú, illetve magánhasználatú hajó van regisztrálva.

A mintegy 600 tömegközlekedést is lebonyolító személyszállító hajó közül 500 már elektromos motorral közlekedik. (MTI)

ORSZÁG – VILÁG

Megtalálták a zetelaki tóban eltűnt fiatalember holttestét

A katonai tűzoltók szerdán kihúzták a zetelaki tóból a február elején eltűnt székelyudvarhelyi fiatalember holttestét – tájékoztatott a Hargita megye katasztrófavédelmi felügyelőség sajtóirodája. A közlemény szerint a holttestet a székelyudvarhelyi katonai tűzoltók hozták ki csónakon a partra. Alina Ciobotariu szóvivő az Agerpresnek elmondta, hogy egy járókelő vette észre a tetemet a tóban, és azonnal értesítette a hatóságokat a 112-es segélyhívó számon. A 23 éves fiatalember eltűnését február 6-án édesanyja, egy székelyudvarhelyi nő jelentette be, aki azt mondta a rendőröknek, hogy fia már február 3-án, hétfőn elment otthonról, és nem tért haza. A hatóságok az akkor még befagyott zetelaki tóban és környékén több napon át nagy erővel keresték, miután megtalálták a tó partján leparkolt autóját. (Agerpres)

Elsőfokú árvízvédelem és szélriadó

Az Országos Hidrológiai és Vízgazdálkodási Intézet (INHGA) szerdán két elsőfokú árvízriadót adott ki, amelyek csütörtökön és pénteken lesznek érvényben az ország 11 megyéjében. A hidrológusok közlése szerint csütörtök reggel 6 órától péntek délig nagy mennyiségű víz árad le a patakokon, lejtőkön és vízfolyásokon, villámárvizek alakulhatnak ki, és a vízállás meghaladhatja az elsőfokú készültségi szintet. Ugyanakkor a meteorológusok 14 megyére másodfokú (narancssárga), az ország többi részére elsőfokú (sárga) szélriadót adtak ki. Csütörtök reggel 6 órától este 10 óráig az ország túlnyomó részében elsőfokú riasztás lesz érvényben a heves szél miatt. A légmozgások sebessége elérheti az 50-60 vagy a 65-70 kilométert óránként, és helyenként zivatarok is előfordulhatnak. A magas hegyvidéken a széllehelések sebessége meghaladhatja a 90-110 kilométert óránként. A szeles idő pénteken és szombaton is kitart a hegyekben, valamint az ország nyugati és középső részén – figyelmeztetnek a meteorológusok. (Agerpres)

Elhunyt Béni Ildikó

Hosszan tartó, méltósággal viselt betegség után kedden elhunyt Béni Ildikó. A népszerű televíziós műsorvezető, a Magyar Vöröskereszt humanitárius jószolgálati nagykövete 55 éves volt. Béni Ildikót a közmédia saját halottjának tekinti. Magas színvonalú szakmai munkáját több neves díjjal is elismerték, 2001-ben Aphelandra-díjat kapott, szép magyar nyelvhasználatát és példaképpül szolgáló humanizmusát elismerve. A közmédia által a példaértékű munka és a közszolgálatért végzett tevékenység elismeréseként alapított szakmai díjak közül 2021-ben vehette át a szép és helyes magyar nyelvhasználatért járó elismerést, a Wacha Imre-díjat. (MTI)

Nackók, jelölt nélkül

(Folytatás az 1. oldalról)

hogy az oroszbarát Georgescunak jobbak az esélyei. Ha pedig esélyekről van szó, lenne annak a minimális esélyű forgatókönyvnek egy diszkrét bája: a második fordulóban Crin Antonescu és Victor Ponta mérkőzne meg, az a két politikus, aki mindent megtett azért, hogy megbuktassa Traian Băsescut. Ez a forgatókönyv nem azért lenne érdekes, mert sajnálnánk Băsescut, hanem azért, mert a két szövetséges egymás ellen kellene megmérkőzőn.

Nicușor Dan üzenete volt az, amely nagyrészt megállta a helyét, Bukarest főpolgármestere ugyanis azt írta, hogy a jelenlegi politikai elit munkájának az eredménye, hogy a romániai demokrácia gyenge és sebezhető, illetve a nép megosztott és dühös.

Jelenleg fölösleges is lenne az esélyeket latolgatni, hiszen március 15-ig, bár rövid az idő, még sok minden történhet. Nem tudni, hogy a nackók kit húznak elő a kalapból, ahogyan azt sem, hogy Moszkvában mit terveznek, bevetik-e a szentpétervári trollhadzsereget valaki javára vagy valaki ellen. Az sem kizárt, hogy végül jelölt nélkül marad a szélsőjobb, és inkább azon dolgozik a következő években, hogy minél jobban destabilizálja a rendszert. Ellenzékből kiabálni könnyű, és ez nagyon megy neki, tapasztalhattuk. Komoly feladat hárul a kormányra, hogy az elkövetkező években rendbe hozza az országot, mert ha ez nem sikerül, akkor jönni fognak...

A száj- és körömfájás megfékezése a cél

(Folytatás az 1. oldalról)

Ha megjelenik a betegség, felszámolják az állományt

A száj- és körömfájás vírusa a hasított körmű-állatokot betegíti meg. A háziállatok közül a kérődzőket, a szarvasmarhát, a kecsét, juhót, bivalyt és sertést. A vadállatok közül az őzre, a bölényre, a vaddisznóra és a sündisznóra veszélyes.

– A kór nagyon ragályos, fertőző. Egy-egy állományban a morbiditás (megbetegedés) eléri a 80-90 százalékot. A mortalitás a fejlett és egészséges törzsállományban nem olyan számottevő, és fajoként változik. A fiatal és újszülött állatok esetében az elhullás nagyobb lehet. A betegség nem kezelhető, csak tüneti kezelés van. Ha bakteriális felülfertőződés jelentkezik, azt kezelik. A betegség a szájüregben, a száj nyálkahártyájában, a köröm körül és a csülök részen jelenik meg, a hámsejteket támadja. Duzzadások, hólyagok jelennek meg, amelyek kifakadhatnak, és fekélyesedés következik be. A fiatal állatokban a vírus az izomsejteket is támadja, hízó növendékek esetében a szívmotort és a harántcsíkolt izmokat is megtámadhatja. Juhoknál enyhébb a lefolyása, sántaságot, szájüregi problémát okozhat, a kecskéknél nagyon heveny a betegség, gyakori az elhullás. A sertéseknél hólyagocskák jelennek meg, s a fertőzés vetélést és elhullást okozhat. A lappangási idő fajoként változik, 3-7 nap közötti. Az Európai Unióban, ahol megjelenik a betegség, elrendelik az állomány felszámolását. Leölik és megsemmisítik az állatokat. Emiatt nagy gazdasági károk keletkeznek. 2001-ben Angliában jelent meg, 6 millió szarvasmarhát öltek le.

A karantén nem kedvez a gazdasági szereplőknek

– Romániában 1974-ben volt utoljára száj- és körömfájásos járvány. Akkor is karantént vezettek be. A mostani karanténak milyen következményei lesznek?

– Ötven évvel ezelőtt is szigorú karantén volt. A mostaninak is nagyon nagy gazdasági hatása lesz Romániára nézve. Március 11-étől a bizottság megtiltotta minden élő állat importját Magyarország területéről. Ha Magyarország tranzitország, függetlenül attól, hogy az állatot Hollandiából vagy Németországból

hozzák, nem hozhatják be Romániába. Kivételt képeznek a szárnyasok. Magyarország egész területéről és Szlovákia korlátozás alatti részéről nem hozhatnak be állati eredetű terméket sem, például húst és tejet. Ez az intézkedés problémát jelent, hiszen nagyon sok hazai tejfeldolgozó naponta importált tejet. Ezenkívül Magyarországról nem importálható semmilyen takarmány. Ez is gondot okozhat, hiszen sok állatfarm magyarországi takarmányt vásárolt az állatoknak. Ha zárlat van, problémás lesz az állatok etetése. A korlátozások súlyosan érintik a gazdaságot.

Fontos az állategészségügyi szabályok betartása, a prevenció

– *Mire figyeljenek oda az emberek?*

– Annak érdekében, hogy a vírus terjedését meg tudjuk fékezni, minden intézkedést meg kell hozni. A vírus mellett, hogy nagyon ragályos, könnyen terjed, nem csak élő állat hordozza, hanem különböző vektorokon is terjed – ami lehet ember, gépjármű, madár, a szél több száz kilométeren elviszi a láthatatlan porsemekkel. A napsütés, az enyhén savas oldatok megsemmisítik, viszont az árnyékos, nedves és hideg idő kedvez a vírus terjedésének.

Be kell tartani minden állategészségügyi szabályt és rendeletet. Hangsúlyosan oda kell figyelni az állatok higiéniájára. Ha bármilyen elváltozást észlelnek az állományban, lázas állapot lép fel, értesítsék az állatorvost! Az emberek ismeretlen helyről, kupecektől ne vegyenek állatot, ne hurcolják be a vírust járművekkel és takarmánnyal! Az állatokat vegyük nyilván tartásba. Ezt sokan nem veszik komolyan. Abban az esetben, ha az állat nincs nyilvántartásban, és felbukkan a betegség, el kell pusztítani, azonban a gazda nem részesül kárpótlásban.

– *Az emberre veszélyes-e?*

– Emberre nem veszélyes. Ritkán jelentettek emberre áttérhető fertőzést, csak akkor, ha a gondozók, az állattartók, a feldolgozók közvetlen kontaktusba kerülnek a beteg állattal, illetve a beteg állatból származó termékekkel. Az embernél csupán enyhe lefolyású betegség jelentkezhet – fogalmazott Kolcsár Károly állatorvos, a képviselőház mezőgazdasági bizottságának tagja.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Az emberiség, ez a szerzeágazó hívő-hitetlen társaság, számtalan módon próbál védekezni a felejtés ellen. Például feltalálta a kalendáriumot, hogy ne felejtse el a születésnapokat, a feleségét-férjét, a gyerekeit és az unokákat, a szülőkét, mert abból családi harag, duzzogás és végső fokon ribillió támad. A születésnapok amúgy fontosak nem csupán az egyén életében, de egy-egy országban sem elhanyagolhatóak. Sok helyütt ugyanis az uralkodó monarchia, a király vagy királynő születésnapja a nemzeti ünnep. Mikor aztán a trónutódlás bekövetkezik, akkor az alattvalóknak újabb ünnepnapot írnak elő alkotmányosan vagy diktatórikusan. Ezt kell megtartani, ilyen napra esik a várva várt munkaszünet, felvonulás, kegyelemosztás. (Ha nálunk egy centivel tovább tartott volna a Ceaușescu-diktatúra, biz' isten január 26. lett volna a nemzeti ünnep augusztus huszon-

harmadika mellett, és ilyenkor kezdődött volna a farsang, a mezőgazdasági év és a falusi filmhónap stb.) Aztán a demokratikusabb vidékeken a nagy események évfordulóijához kötötték az ünnepeket. Mint például a közelítő március 15-éhez.

A naptár mellett a leghatásosabbnak az emberiség történetében az írás bizonyult mint a felejtés biztos ellenszere. Mindent feljegyeztek, amint megtanultak írni a népek, az írással egyszerre született meg a cenzúra is, az ön- és a hatósági, ezt nem szabad lejegyezni, nem kellett volna, ez törlendő, hangzott el számtalan esetben. (Fejek is hullottak érte.) Megszületett a könyv, a folyóírás, majd halványulni kezdett a Gutenberg-galaxis. Az írás teljesen megváltoztatta az emberiséget: elcsendesített egyeseket, amíg körmöltek, másokat olvastán felhőborított, a szerelmes levelek hatásáról regényeket lehetne mesélni, a rágalmazó/felejt-

Felejtés ellen

lentő levelekből pedig nemegyszer rabság és emberhalál származott. Feljegyezték, ki mit mondott, és azt is, amit nem mondott, csak gondolt...

A bánat csak akkor tör ki, amikor a feljegyzések olvashatatlaná válnak, és elvész az infó. Például egy neves történész hagyatéka részben menthetlenné válik, ugyanis feljegyzései, kéziratjai – a kor irónviszonyai miatt – puha grafitceruzával íródtak, és ha nem teszik át sürgősen elektronikus formába, elvész. Számos régi, törzsi, elhunyt civilizáció írását még nem sikerült megfejteni. Hiába próbálkoztak matematikai modellekkel. A rejtjel nem adta meg magát. Ha két végletet kellene megfogalmaznom, azt mondanám: a mesterségek két végén (a társadalmi munkamegosztás folytán) a kőfejtő, ill. a kódfejtő áll.

Az sem túl vidám, ha az ember elfelejti a kártya, zár kódját. Ezért

Elutasította az alkotmánybíróság Georgescu fellebbezését

Nagy-Bodó Szilárd

Pont került a november 24-e óta zajló történet végére: Călin Georgescu nem indulhat a májusi elnökválasztásokon. A Központi Választási Iroda vasárnap este zárta ki a szélsőjobb oldali, magyarellenes politikus, akinek 24 órája volt arra, hogy a döntést megfellebbezze. Élt is ezzel a jogával, az alkotmánybíróságnak pedig 48 órája volt a döntésre. A taláros testület kedden délután 5 órakor ült össze, hogy megtárgyalja a Georgescut és Nicușor Dant érintő fellebbezéseket.

A vasárnapi zavargásokból tanultak a hatóságok, a keddi nap folyamán fokozott biztonsági intézkedéseket vezettek be, az alkotmánybíróság épülete előtt a csendőrség és az SPP (védelmi és őrszolgálat) emberei is jelen voltak, illetve a parlament közeli utcákban több tucat csendőrautó volt készenlétben, továbbá a hatóságok minden tüntetőt ellenőriztek. Az alkotmánybíróság épületében is csendőrök voltak, akik garantálták, hogy a bírák zavartalanul tudják meghozni a döntést.

A tüntetők már a döntés meghozatala előtt családostottak voltak, számolt be helyszíni riportjában a Digi24. Nem értették, miért mentek el olyan kevesen az alkotmánybíróság elé, kiállni Georgescu mellett. Az egyik tüntető úgy fogalmazott, hogy százezrek kellett volna az utcán legyenek.

Végül 7 óra előtt született meg a döntés: az alkotmánybíróság végle-

gesen kizárta Georgescut, aki előtt ezzel minden jogi lehetőség lezárult. A taláros testület egyhangúlag utasította el az oroszbarát politikus fellebbezését, ami ellen nem lehet újabb fellebbezést benyújtani, tehát immár biztos: Georgescu neve nem lesz a szavazólapon a májusi elnökválasztáson.

Az AUR Georgescu kizárása után válságtanácskozást tartott. George Simion ezt követően bejelentette, hogy nem indul az elnökválasztáson, azt teszi, amit Georgescu javasol, tehát nagy valószínűséggel új jelöltet keres az AUR. A pártelnök döntése mögött az állhat, hogy Georgescu nem támogatja a jelöltséget. Az AUR háza tájáról mint lehetséges jelölt felmerült Gheorghe Piperea ügyvéd és Claudiu Târziu, az AUR második emberének a neve.

De megszólalt maga Călin Georgescu is, aki arra kérte a híveit, hogy arra a jelöltre szavazzanak, akit a lelkiismeretük diktál. Továbbá videóüzenetében elmondta, hogy az alkotmánybíróság döntése nem jogi vagy alkotmányos alapon született, meglátása szerint egy politikai manőver része, amelynek célja a reakciók felmérése volt. Az oroszbarát politikus, aki a Kreml támogatását is élvezte, úgy vélekedett, hogy Románia és Európa sem szabad, a jelenlegi politikai rendszer elnyomó. Azonban beszédéből az is kiderült, hogy számára eddig tartott a verseny, vagyis annak ellenére, hogy nem találja jogszerűnek, elfogadta az alkotmánybíróság döntését.

Lapzárta

George Simion és Ana Maria Gavrilă is indulna az elnökválasztáson

George Simion AUR- és Ana Maria Gavrilă POT-elnök szerdán bejelentették, hogy mindketten indulnának az elnökválasztáson, és a jelöltségük érvényesítése után egyikük visszalép a másik javára.

A Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) elnöke, George Simion szerint Călin Georgescuval közösen állapodtak meg ebben a tervben. „Vissza kell térni a való-

ságához és a második fordulóhoz. (...) Folytatjuk a szuverenista mozgalmat, és megteesszük a szükséges lépéseket” – fogalmazott.

A Fiala Emberek Pártjának (POT) elnöke, Ana Maria Gavrilă megerősítette, hogy jómagya és George Simion is benyújtja a jelölési iratcsomóját, majd a jelöltségek érvényesítését követően egyikük vissza fog lépni. (Agerpres)

pikkelték reánk, elfelejthetjük, hogy egyszer megsértettek, és végül megbocsátunk „az ellenünk vétkezőknek”. Az angolban a felejtés és a megbocsátás közel áll egymáshoz – ’forgot’ és ’forgive’. A felejtés segít a tanulásban. Az új ismeret kitörli a korábrt, vagy csak részben, de képessé tesz az újabb befogadására, mert senki feje nem káptalan. (A szó nem a fejvesztett magyar megfelelője!)

Sőt van olyan tudomány, amelynek kiváltója maga a felejtés. Elfelejtett, elpusztított, elpusztult civilizációk, városok, föld alá bújt várak, csatatermek, templomok, tengerbe süllyedt hajóhadak vagy poros irományok feltárója a régészet, a történelem. Azt kutatja, amit az emberiség nevetve/sírva, jobb esetben közömbösen maga mögött hagyott. Ebből születnek aztán a büszkeségek és balítéletek, nemzetek közötti vetélkedők, cáfolatok és legendaosztatók, a tágasabb és kényelmesebb múlttudatok, hogy ne érezzük magunkat egyedül a természetben.

könnyű kódokat adunk magunknak. Születésnapokat vagy történelmi dátumokat. A feltörhetetlen nem a betű és szám kombináció, amit a számítógépes hekker felfejthet, hanem például a szokatlan szókép, mondjuk zergepup_98.

A felejtés ellen született meg a képrögzítés, azaz a festészet, rajz, majd végül a mindent elöntő fénykép, és ezzel együtt a Facebook, a közösségi média. Az időnként felmerülő képek emlékeztetnek arra, hogy voltál Velencében vagy Alsónyékládházán, szerepeltek a gyerekek, anyuka vett egy új napernyőt, egyszer disznót, máskor mulatságos pofákat vágott a család, hogy együtt buliztatok a Nagy Színésszel, vagy ez a csaj is dobott téged. (A lehetséges változatok száma végtelen.)

Lélekkurkászok figyelmeztetnek, hogy a felejtés hasznos is lehet. Elfelejthetjük az iskolát, amit nem szerettünk, a tanárok nevét, akik

SZERKESZTETTE: MENYHÁRT BORBÁLA

Az orvosi kezelés mellett lelki támaszra is szükség van

Támaszcsoport indul fiatal és középkorú daganatos betegeknek

Fiatal, illetve középkorú daganatos betegeknek indít támaszcsoportot előreláthatólag március második felében Marosvásárhelyen a Familia Centrum Egyesület és a Csillagvirág Egyesület. A kórházban a kezelés biztosítva van a rákkal küzdő betegek számára, azonban a betegség lelki terhével sajnos a mai napig magára marad a páciens. Ezért született a hiánypótló kezdeményezés Pásztori-Kupán Imola pszichológus, pszichoterapeuta és Cosma István pszichológus, pszichoterapeuta, mentálhigiénés szakember részéről, hogy ingyenes csoportos tevékenységek során lehetőséget biztosítsanak arra, hogy a daganatos betegséggel diagnosztizált személyek olyanokkal osszák meg gondolataikat, félelmeiket, akik a mindennapokban ugyanazokkal a nehézségekkel szembesülnek. A részletekről a támaszcsoport két kezdeményezőjével beszélgettünk.

Menyhárt Borbála

– *Fiatal és középkorú betegek számára hirdették meg a támogató csoportba való bekapcsolódás lehetőségét. Miért éppen ezt a korosztályt célozzátok meg?*

Cosma István: – Valójában az igény szülte ezt a csoportot, az elmúlt időszakban is érkeztek megkeresések fiatal páciensek részéről. Nyugdíjasoknak, illetve az idősebb korosztály számára már több éve működik egy csoport a marosvásárhelyi Teréz Anya Nappali Foglalkoztató keretében, és már régóta fontolgatjuk Pásztori-Kupán Imolával, hogy hasznos lenne egy támogató csoport fiatal, illetve középkorú daganatos betegeknek is.

– *Mi a tapasztalat, van-e különbség abban, hogy miként éli meg a daganatos diagnózissal való szembesülést egy fiatalabb, valamint egy idős beteg?*

Pásztori-Kupán Imola: – Fontos, hogy korosztály szerint kiválasszuk a daganattal diagnosztizált betegeket, hiszen a fiatalok és középkorúak számára talán még sokkal inkább, amikor szembesülnek ezzel a diagnózissal. Ezek az emberek az életük derekán vannak, legtöbbször családalapítás közben, vagy éppen kisebb gyerekeket nevelnek, akikről gondoskodniuk kell, illetve a karrierjük kezdetén vagy éppen a csúcán vannak, így jobban lesújtja őket egy ilyen diagnózis. Hihetetlennek is tűnhet számukra, hiszen amikor fiatalok vagyunk, szinte elképzelhetetlennek tartjuk, hogy éríthet bennünket egy ilyen betegség, így erőteljesebb a felháborodás, a düh, hogy miért éppen én, igazságtalanságnak érzik, tehát súlyos életviteli problémákhoz vezethet egy ilyen diagnózissal való szembesülés. Ugyanakkor fontos szempont, hogy nemcsak a saját életüket féltik, nemcsak a halálfelelem lesz ilyenkor úrrá rajtuk, hanem a másokért, szeretneikért való aggodalom is, hiszen ott van a család, a gyerekek, akiket fel kell nevelni, el

kell tartani. Előfordulhat, hogy egy ilyen diagnózis oda vezet, hogy megszűnik az érintett munkaviszonya, tehát rengeteg szociális problémával is szembesülnek ezek a páciensek a betegség okozta lelki terhelés és a fizikai szenvedés mellett.

– *Szakemberként is más-ként kell viszonyulni, más dolgokra kell összpontosítani a különböző életkorú betegeknél?*

Cosma István: – Bár mely korosztályról beszélünk, vannak hasonlóságok a diagnózissal való szembesülés, az ezzel való megküzdés terén, hiszen mindig megjelenhetnek olyan negatív érzések, mint a szorongás, a félelem, a szomorúság, a tehetetlenség, a bűntudat, a harag, az elbizonytalanodás, a reményvesztettség érzése, a jövőkép elvesztése, egyfajta tagadás is. Természetesen pozitív érzések is megjelennek a megküzdés során, mint pl. a kitartás, remény, bizakodás, bátorság, alkalmazkodás stb. Azonban életkor függvényében a fókuszok változhatnak, így a csoportban felmerülő témák, kérdések is.

– *Kizárólag daganatos betegeket fogadtok, vagy hozzátartozók is bekapcsolódhatnak, akik esetleg szeretnék támogatni beteg szeretteiket, de nem tudják, hogyan?*

Pásztori-Kupán Imola: – Felmerült már az igény támaszcsoport iránt a hozzátartozók számára, azonban a most induló csoportba kizárólag daganatos betegeket várunk.

Természetesen nagyon fontos a szociális támasz a családtagok részére is, hiszen ilyenkor gyakran nehézkessé válik a kommunikáció a családban, rengeteg tabu alakul ki. Inkább nem beszélünk róla, félve közelítünk a témához, és ezzel, ha akaratlanul is, de hozzájárul a cs

lád és a külvilág is ahhoz, hogy elmagányosodjanak a rákos betegek. Mindenki fél hozzájuk szólni, nem tudjuk, mit mondjunk, ezért inkább elkerüljük őket, így magukra maradnak a fájdalommal, elkeseredésükkel. Ugyanakkor az is gyakori, hogy maga a beteg inkább visszahúzódik, magába fordul, hogy ne terhelje a családját.

Cosma István: – A jövőre nézve, amennyiben erre igény mutatkozik, nagyon hasznos lenne egy hozzátartozói csoport is. A szakiro-

Cosma István

dalom leírja a folyamatot, ahogyan a diagnózissal való szembesülést megélik a betegek, de ugyanakkor a mindennapok tapasztalata alapján azt is látjuk, hogy minden személy, minden család a maga egyéni módján éli meg ezt, nincsen „egy” forgatókönyv. Van, amikor az érintett beteg megnyílik, kifejezi az érzéseit, az igényeit a szeretteinek, viszont olyan helyzetek is, amikor keveset beszélnek a betegségről a családban. Ilyenkor pedig rengeteg kérdés, bizonytalanság merül fel, ezért is annyira fontos a kommunikáció, a sorstársak és a szakember támasza. A támogató csoportokban gyakran téma a kommunikáció, próbálunk támpontokkal szolgálni arra vonatkozóan, hogy hogyan kommunikáljunk aszertíven ilyen helyzetekben. Nagyon fontos tartjuk hangsúlyozni, hogy ez egy támogató csoport, ahol igyekszünk támogató és biztossá-

gos környezetet kialakítani, egyfajta érzelmi, pszichoszociális támaszt nyújtani az érintetteknek, az egyéni megküzdési stratégiákat fejleszteni, hiszen ilyenkor a szorongás, a stressz mellett csomó egzisztenciális kérdés is foglalkoztatja a betegeket, átalakulnak és átértékelődnek a szerepek, próbáljuk segíteni a résztvevőket a stresszel való megküzdésben, a lelki egészség megőrzésben. A csoportban nem kínálunk konkrét recepteket, nem adunk tanácsokat, csak igyekszünk „kapaszkodókkal” segíteni a válaszkeresésben. Ugyanakkor azt is tapasztaljuk, hogy mennyire jelentős szerepe van a sorstársak támogatásának.

Pásztori-Kupán Imola: – Nagyon fontos a reménykeltés és a remény fenntartása, különösen a fiatalabb korosztályhoz tartozó betegeknél, hiszen nekik remélhetőleg a gyógyulás után vissza kell majd illeszkedniük a társadalomba. Ha a csoportban olyanokkal tudják megosztani a gondolataikat, félelmeiket, akik hasonlókat élnek át, úgy érzik, nincsenek egyedül a nehézségeikkel, egymás történeteiből tudnak erőt meríteni.

– *Mire kell számítani a találkozásokon, illetve milyen rendszerességgel kerül majd sor ezekre?*

Pásztori-Kupán Imola: – Kéthetente szeretnénk megszervezni a találkozásokat, hét-tíz alkalmas csoportos tevékenységet tervezünk, de nyilván a csoport igényeinek, lehetőségeinek függvényében újra tudjuk majd gondolni. Kisebb létszámú, körülbelül 10 személyes csoportban gondolkodunk, mert minél kevesebben vannak, az együttléttel annál bensőségesebb tud maradni.

Cosma István: – Nagyon fontos, hogy egyéni döntés legyen a csoporthoz való csatlakozás, hogy maga a beteg akarjon bekapcsolódni. Már az első találkozáson leszögezzük bizonyos szabályokat, működési kereteket, hogy az érintettek tudják, mindig csak annyit oszthatnak meg magukról, amennyit szeretnének, itt nincs olyan, hogy kell. A másik fontos szempont a bizalom és a

együtt, máskor pedig együtt örülünk a másik örömének. A tematikát, amivel készülünk, mindig igyekszünk a csoport igényeihez is igazítani, kitérni a kérdésekre, amelyek a résztvevőket foglalkoztatják.

Pásztori-Kupán Imola: – A támogató csoportunk létrejöttének legfontosabb célja a szorongás oldásában nyújtott segítség, a lelki terhek súlyának enyhítése a betegséggel való szembesülés időszakában, a krízis feldolgozásában, az egész betegségfolyamatot végigkísérő pszichológiai támogatás. Lehetőség szerint teret szánunk a különleges élethelyzet átgondolására és az érzelmi terhek elviselését lehetővé tevő belső erőforrások feltárására. Ezáltal egy támogató csoport nemcsak érzelmi támogatást nyújt, hanem gyakorlati segítséget is adhat a betegeknek abban, hogy a betegségük mellett is megtalálják az egyensúlyt a mindennapi életben.

A csoportos tevékenységek során senkinek nem kell megfelelni, sem alkalmazkodni semmilyen elvárásokhoz, ami eleve egy pluszterhelés embernek.

Cosma István: – Számtalan szakirodalom is alátámasztja a támogató csoportok hatékonyságát, egy onkológiai diagnózissal való szembesülés esetén az orvosi kezelés mellett nagyon fontos a különböző támogató rendszereket és közösségeket igénybe venni, erősíteni, ápolni a hitet, a reményt, az emberi, társas kapcsolatokat. Mozgósítani belső és külső erőforrásokat, átértékelni az életmódot, a prioritásokat, alkalmazkodni a megváltozott élethelyzethez, fejleszteni az önismeretet, az érzelmi feldolgozást, a stresszkezelő technikákat, illetve szakember segítségét kérni. Ilyenkor érzelmi hullámvasúthoz hasonlítható a betegek lelkiállapota, rengeteg ambivalens érzéssel küzdenek, hol azt érzik, hogy erőteljesebb a remény, máskor pedig a szorongás kerekedik felül. A csoport pluszhozadéka a felismerés, hogy nemcsak én küzdök ezzel a problémával.

– *A Teréz Anya Központban működő, idős, daganatos betegeknek szánt csoportot is évek óta vezet. Milyenek a tapasztalatok, képesek-e megnyílni a betegek, és megosztani a legmélyebb félelmeiket számukra idegen személyek előtt? Vagy talán ez könnyebb, mint a szeretteiknek beszélni erről?*

Cosma István: – Az ottani tapasztalatok megerősítenek abban, hogy mennyire hasznos tud lenni egy ilyen csoport. Rengeteg a pozitív visszajelzés a résztvevők részéről, hogy nagyban segíti őket a betegséggel való megküzdésben, de a mindennapi életben akár a hatékonyabb érzelmi menedzsmentben, a stresszel való megküzdésben, a jobb kommunikációban. Igazi közösséggé forrt össze a csoport, gyakran elkísérik egymást orvoshoz, vagy együtt szurkolunk, hogy jó hírekkel érkezzon a következő alkalommal egyik-másik tag az állapota alakulásáról. Gyakran fogalmaztak úgy a csoporttagok, hogy a csoport olyan számukra, mint egy oázis. Ugyanakkor idén már a harmadik tábor szervezzük a csoporttagok számára.

A fiatal és középkorú daganatos betegeknek szánt csoportba az imolapasztori@gmail.com e-mailcímen lehet jelentkezni, vagy a Gyulafehérvári Caritas Teréz Anya idősök nappali foglalkoztatóközpontjánál, a 0265-213-509, 0741-258-194-es telefonszámokon (munkanapokon 8–15 óra között).

Pásztori-Kupán Imola

Továbbra is magas a légúti megbetegedések száma

Hetek óta tele vannak a családorvosi rendelők

Az utóbbi időszakban a családorvosi rendelők folyamatosan tele voltak köhögő, tüsszögő páciensekkel, sokkal magas lázra, napokig tartó izomfájdalomra, gyengeségre, kínzó köhögésre panaszkodtak. Országszerte drasztikusan megnőtt a felső légúti megbetegedések száma, március elején több mint 120 ezer esetet jelentettek Romániában, 58 százalékkal többet, mint a tavalyi év azonos időszakában. A légúti fertőzések lefolyásáról, a hosszantartó köhögés okairól, valamint a vitaminpótlás szükségességéről kérdeztük dr. Réti Hunor családorvost.

Menyhárt Borbála

– Az utóbbi időszakban jelentősen megnőtt a felső légúti megbetegedések száma, tarol az influenza is. Honnan tudhatja a beteg, hogy egyszerű nátha vagy influenza kínozza?

– Biztosan csak akkor tudhatja, ha influenzatesztet végez, és az eredmény pozitív lesz, minden más esetben csak sejtethi. A nátha gyakorlatilag egy gyűjtőfogalom. Több mint 200 vírusfaj okozhat felső légúti megbetegedést, többek között a rhinovírusok, adenovírusok, enterovírusok, coronavírusok (nem csak a világjárványt okozó híres fajtája, hanem más alcsoportjai is) stb. Mivel ezen fertőzések tünetei és kezelése majdnem azonosak, így elkülöníteni egymástól a legtöbb esetben teljesen értelmetlen. Az influenzavírusokat (belőlük is van 4 típus: A, B, C és D) azért kezeljük másként, azért létezik gyors teszt rájuk, mert hajlamosak sokkal súlyosabb tüneteket és komplikációkat okozni, mint a legtöbb fent említett kórokozó. Jóval gyakrabban és sokkal magasabb lázzal járnak, a tünetek hirtelen jelentkeznek, erős izomfájdalommal. A vele járó fáradtság hosszú ideig eltarthat, ahogyan a köhögés is fennmaradhat még hetekig a gyógyulás után. Ezzel szemben a náthák esetében sokkal gyakoribb az orrfolyás, a torokfájás és a tüsszögés. Habár az esetek nagy részében vírusokról van szó, nem szabad megfélemedezni, hogy baktériumok is okozhatnak felső légúti panaszokat, vagy egy vírusos kezdetű felülfertőzhetnek, ami sosem jó jel, ilyenkor már antibiotikumos kezelés szükséges.

– Az emberek többsége ebben az időszakban különféle vitaminokkal próbálja megelőzni a megbetegedést, sokan nagy dózisokban veszik ezeket. Segít-e például a C-, illetve a D-vitamin a megelőzésben, vagy csak a gyógyulási folyamat felgyorsításában van némi szerepük?

– A C-vitamin betegségmegelőző hatását kutatások nem tudták bizonyítani. Ezzel szemben antioxidáns és gyulladáscsökkentő hatása miatt a már kialakult betegség lefolyását átlagosan másfél nappal lerövidítheti.

A C-vitamin nem raktározódik el, nagyon rövid ideig marad meg a szervezetünkben, ezután a veséken keresztül ürül. Ezért nem tudjuk már ezen a héten a jövő heti adagunkat is bevinni a szervezetünkbe, így a mindennapi, gyümölcsben és zöldségben gazdag táplálkozás lehet a segítségünkre, valamint betegség esetén a külső vitaminpótlás. A D-vitamin az utóbbi évek kutatásai alapján elengedhetetlen szereplő az immunrendszer helyes működésében. A C-vitaminhoz hasonlóan gyulladáscsökkentő hatású. Kimutatták, hogy sokkal gyakrabban esnek át légúti megbetegedéseken azok, akik D-vitamin-hiányban szenvednek, és ha megfelelő pótlásban részesülnek, 30-50%-kal is csökkenhet esetükben a megbetegedések száma. Így a D-vitamin a megelőzésben is szerepet játszik, a tüneteket is enyhíti, és a betegség időtartamát is lerövidíti.

– Milyen dózis ajánlott a fent említett két vitaminból preventív jelleggel, illetve milyen dózist vegyünk be, ha már betegek vagyunk?

– Megfelelő étkezéssel elegendő mennyiséget be lehet vinni C-vitaminból, de amennyiben lebetegedtünk, a napi 500-1000 mg körüli C-vitamin csökkentheti a tünetek időtartamát, és enyhítheti a súlyosságukat. Ennél nagyobb adag nem ajánlott, hogy ne terheljük a vesénket. 4000 mg feletti napi adag pedig már toxikusnak tekinthető, mert vesekövet, vesekárosodást okoz. A D-vitamin pótlás ezzel szemben a betegségekben túl is ajánlott. Különösen nálunk, a mérsékelt éghővön, ahol a késő ősztől tavaszig tartó időszakban alacsony a napfénynek való kitettség. A rendszeres napi 1000-2000 NE (nemzetközi egység) D-vitamin-bevitel segíthet az influenza és a náthák megelőzésében, és enyhítheti a tüneteket, de a teljes immunrendszerre kiterjedő hatásai miatt más betegségek előfordulását is csökkenti. Mindezek mellett a csontok anyagcseréjében is elengedhetetlen.

– A teljes téli időnyben vagy akár egész évben folyamatosan szedett C-, illetve D-vi-

Dr. Réti Hunor

taminoknak van-e káros hatása a szervezetre?

– Amennyiben betartjuk az ajánlott adagokat, akkor a C-vitamin-adagolásnak nincs ellenjavallata. A D-vitamin meg egyenesen ajánlott ebben az időszakban, amint már fentebb is tárgyaltuk. Gyermek esetében még inkább, hiszen nekik még a csontozatuk is fejlődésben van.

– Ebben az időszakban sokan panaszkodnak hosszasan, akár hetekig is elhúzódó köhögésre. Mi az oka, hogy a páciens már rég meggyógyult, de még mindig nem akar szűnni a kínzó köhögés?

– Súlyosabb fertőzés esetén, amilyen az influenza is, a gyulladás miatt fennmaradó légúti irritáció okozhat egy reflexes köhögést, amely akár egy-két hónapig is eltarthat. Fontos, hogy ha a gyógyulás után az egyéb tünetek (például láz) is kezdenek újra felbukkanni, akkor felülfertőződés lehet a köhögés hátterében. Ez esetben mindenképp orvosi kivizsgálás szükséges. Abból kell kiindulni, hogy milyen típusú a köhögés. A náthák és influenza esetén is általában száraz köhögés figyelhető meg. Ilyen esetben a köhögéscsillapítók ajánlottak és javítják a közérzetet. Viszont, ha produktív, köpetet ürítő köhögés kóroz, akkor a köhögéscsillapító ellenjavallt, hiszen megakadályozza, hogy a számkunkra zavaró, irritáló gennyves váladék kiürüljön. Ilyenkor épphogy nyákolódó készítményekre van szükség. Ezek fokozzák a köhögést, így elsőre úgy tűnhet, hogy rosszabb lett az állapotunk, de ez elengedhetetlen, ha mihamarabb meg akarunk szabadulni a nem kívánt váladéktól. Ezeket viszont csak addig szabad használni, ameddig ürül is valami, mert száraz köhögés esetén csak feleslegesen pluszköhögést idézünk elő általuk.

– Ha valakit hosszasan kínozza a köhögés, mikor ajánlott röntgenre menni, hogy kizárjanak egy esetleges tüdőgyulladás?

– Ha egy hónapnál tovább tart a köhögés, és ezalatt nem enyhül egyáltalán, akkor mindenképp érdemes kivizsgálni. Ezenfelül, ha lázzal, mellkasi fájdalommal, nehézlégzéssel vagy gennyves-véres köpettel jár együtt, szintén ajánlott a röntgen. Krónikus légúti betegségekben szenvedőknél és krónikus dohányosoknál ugyancsak hasznos lehet az alaposabb utánkövetés, a tüdőgyulladás elkerülése végett.

– Gyakori, hogy az enyhébb tünetekkel is azonnal orvoshoz fordulnak a betegek, így az utóbbi időszakban folyamatosan zsúfoltság volt a családorvosi rendelőkben. Felső légúti megbetegedés esetén mikor ajánlott és valóban indokolt orvoshoz fordulni?

– Mindkét véglet megfigyelhető. Az is, hogy valaki nagyon enyhe tünetekkel is orvoshoz fordul, de az is, hogy már nagyon előrehaladott állapotban érkezik meg a páciens. Az első verzió még mindig előnyösebb a beteg szempontjából, legjobb esetben azt közölhetjük, hogy az állapota nem súlyos, és pár nap múlva túl lesz rajta. A vírusos légúti betegségek általában beavatkozás nélkül gyógyulnak, így orvoshoz fordulni akkor indokolt, ha a láz magas (38 fok feletti) és elhúzódik 3-4 napnál tovább, ha 10 napnál tovább tartanak a tünetek, vagy súlyosbodnak 3-4 nap elteltével, ha nyelési nehézség lép fel, vagy fehér lepedéket látunk a mandulákon, ami bakteriális fertőzésre utal. Krónikus betegségekben szenvedőknek, immunrendszeri problémákkal küzdőknek már a tünetek elején ajánlott a konzultáció. Ezenfelül a komplikációk megjelenése szintén beavatkozást igényel. Gennyes köpet baktériumok jelenlétére utal, véres köpet azonnali sürgősségi kivizsgálást igényel. Az arc- és homlokfájdalom arcüreggyulladásra utalhat. A fül-fájás, a halláscsökkenés vagy a fül-folyás a középfülgyulladás jele lehet.

– Sok esetben a magas láz miatt a páciens levert, rosszul érzi magát, és ha netán lapul otthon a fiókban antibiotikum, elkezd szedni, gyorsabb javulást remélve. Milyen veszélyekkel járhat ez?

– Amint a fentiekben is elhangzott, az esetek nagy részében vírusok állnak a felső légúti megbetegedések hátterében, ilyenkor az antibiotikumok teljesen hatástalanok, sőt károsak lehetnek, mert a saját, hasznos baktériumainkat fogjuk elpusztítani, elsősorban a bélrendszerben. Ez hasmenéshez, puffadáshoz, hányáshoz fog vezetni, de gombás fertőzéseknek is megágyazhat azzal, hogy a hasznos baktériumok helyét átveszik a mikroorganizmusok gombák a szájban, az alsó tápcsatornában, nők esetén a hüvelyben. Csak orvosi javallatra ajánlott elkezdni az antibiotikum szedését, amikor a bakteriális felülfertőződés jelei már egyértelműek.

– Az influenza elleni oltás elsősorban a veszélyeztetett személyeknek kiemelten ajánlott. Ez védelmet nyújt abban az esetben is, ha csak akkor veszik be a betegek, amikor már tombol a járvány, vagy kell bizonyos idő, ameddig kialakul a védettség?

– A járványok elhúzódhatnak hónapokig, viszont a vakcina már 10-14 nap alatt kialakítja a védettséget, így természetesen érdemes lehet beadatni járvány kitörésekor. A hatása 6-12 hónapig tart, sajnos nem életre szóló, mint egyes gyermekkori oltások esetében, így veszélyeztetett pácienseknél mindenképp ajánlott minden ősszel beadatni.

– A kisgyerekes szülők körében gyakran okoz felháborodást, hogy egyes szülők úgy viszik közösségbe csemetéjüket, hogy folyik az orra vagy köhög, és arra hivatkoznak, hogy csak átlátszó folyadék jön a gyerek orrából, nem fertőz. Tévhit-e ez? A megbetegedést követően mennyi idő múlva mehet biztonságosan közösségbe a gyerek?

– Az influenzavírus általában akkor a legfertőzőbb, amikor a tünetek kezdődnek, ezek fennállása általában 5-7 napig tart, de 1-2 nappal a láz elmúlása után még fertőzhetnek a páciensek. Ha ez a két nap eltelt, nincs már torokfájás, köhögés, fáradtság, akkor gond nélkül visszatérhet a közösségbe. Egyéb náthák esetében is a kezdeti 2-3 napban a legfertőzőbbek a betegek. Itt az orrfolyás és a tüsszögés a fő tünet, de láz is előfordul. Ha a tüsszögés és orrfolyás már nagyon enyhe, és legalább 24 órája nem lázas a gyerek, akkor a megfelelő higiéniai intézkedésekkel (kézmosás, zsebkendő) visszatérhet a közösségbe.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

VANÍLIÁS MUFFIN

Négy csésze lisztet, két tasak sütőport, öt tojást, egy csésze cukrot, egy csésze tejet, egy kis doboz tejszínt (2 dl), egy evőkanál vaníliaessenciát, egy csésze étolajat/olívaolajat, nyolc dkg olvasztott vaját mixerrel alaposan kidolgozok. A massa felébe kakaót teszek. A kis formáskákba helyezek egy evőkanál masszát, áfonyát, majd rá a következő kanál masszát. Amihez nem teszek kakaót, ahhoz citromot reszelek, illetve vagdalt, pörkölt pisztáciát, és meg is szórom pisztáciadarabokkal. A sütőt előmelegítem 180 fokra, kivajazom a muffin formájú tepsit (ki is lehet bélelni muffinpapírral), és 15-20 perc alatt aranybarnára sütöm. Miután kihűlt, pisztáciakrémmel, aszalt vörös áfonyával, fekete áfonyával, pisztáciával díszítettem.

ALMÁS MUROKLEKVÁR

Egy kg murkot meghámozok, egészben megpárolom, még langyosan botmixerrel pürésítem. Egy kg almát kockára vágok, citromlével meglocsolva szintén puhára párolom, majd ezt is pürésítem. A murok- és almapürét összevegyítem, egy citrom levét belecsavaram. Kevés őrölt fahéj, gyömbér, egy narancs reszelt héja érdekes ízvilágot ad neki. Két dl vízzel,

60 dkg cukorral és a fűszerekkel kb. fél órát főzöm, a legvégén pedig három evőkanál pektint három evőkanál cukorral összekeverek, és hozzáadom a püréhez. Hagyom felforrni, majd üvegekbe töltöm.

FINOM HAGYMÁS MÁJ MAJORANNÁVAL, VÖRÖS ÁFONYÁVAL

Négy nagy fej hagymát apróra vágok, olajon fél dl száraz vörösborral, sóval, borsal, egy kávéskanál fűszerpaprikával kb. 10 percre, kis lángon, lefedve párolom. A szép sárga házi csirke máját több adag vízzel alaposan átmosom. Négy cikk zúzott fokhagymával összekeverem, és a hagymás masszához adom, fél dl vizet töltök rá, ujjbegynyi cukrot, egy mokkáskanál szárított majorannát (ha van friss, egy jókora szálat, levelével együtt), pár szem aszalt vörös áfonyát is adok hozzá. Kb. 15 perc alatt elkészül. A végén öt percre fedő nélkül folytonosan, óvatosan kavargatom. Fűszerezhetjük még sóval, darált borssal. Krumplipürével, kovászos uborkával, cékla savanyúsággal a legfinomabb.

FEHÉR RETEK-SPÁRGA-KRUMPLI KRÉMLEVES

Nyolc darab fehér és nyolc zöld spárgát megtisztítok a fás részétől, héjától, és kisebb darabokra vágom. A póréhagyma fehér részét karikára vágom, két közepes méretű krumplit meghámozok, kockára vágom, egy közepes méretű jégcsap retket szintén, egy ujjnyi vastagságú vajszeletet, két evőkanál olajat hozzáadok. Addig kavargatom, amíg a vaj elolvad, borsozom, sózom, és annyi vízzel töltöm fel, hogy ellepje a zöldséget. Három cikk zúzott fokhagymát is teszek hozzá, lefedem, és 15 perc alatt mindent puhára főzök. Botmixerrel pürésítem. Négy dl főzőtejszínnel egy dl vízzel felhígítom, jól összekeverem és összeforralom. Tetszés szerint ízesíthető még. Balsamecetkrémmel, tejszínnel díszítem. Magvakkal is díszíthetjük, de chilit is vághatunk bele a pikáns íz kedvéért. Jó étvágyat kívánok!

Romániában is egyre több a gyermektelen nő

Egy friss statisztika szerint Romániában is drasztikusan csökken a gyermeket vállaló nők aránya. Míg 2011-ben először csökkent 200 ezer alá az újszülöttek száma, 2024-ben már a 150 ezret sem érte el. Egy friss felmérés szerint arányaiban a romániai magyarok körében kevesebb a gyermektelen nő, mint a román nemzetiségűek körében, és Kolozs megyében növekszik a leggyorsabban a 35-44 év közötti gyermektelen nők aránya. Az okok sokrétűek: megváltozott a családi modell, egyre többen a karriert részesítik előnyben az anyasággal szemben, és szép számmal akadnak olyanok is, akik nem találnak megfelelő partnert.

A romániai demográfiai változásokhoz nagymértékben hozzájárul, hogy miként alakul a gyermekvállalás iránti igény és hajlandóság. A Clubulcopiiilor.ro portál elemzést készített arról, hogy miként változott Romániában az elmúlt években a gyermeket vállaló nők aránya, és milyen okok húzódnak meg az egyre szélesebb körben érvényesülő jelenség mögött.

Egyre csökken a fiatal anyák száma, a 35 év felettieké pedig ugrásszerűen nő

Bár európai uniós viszonylatban Romániában a legtöbb a kiskorú anya, az 1990-es évek óta drasztikusan csökkent a fiatalon

gyereket vállaló nők száma. Míg 1990-ben a gyermekek 15 százaléka született 15-19 éves anyáktól, addig 2023-ra ez az arány 9 százaléka alá csökkent. Ugyanebben az időszakban a 20 és 24 év közötti anyák aránya, akik az 1990-es évek elején még majdnem többségben voltak, szintén megkezdődött: az 1992-es 49,7 százalékról 19,7 százalékra csökkent a 2023-as esztendőben. 2020-ban először fordult elő, hogy a legtöbb gyermeket 30 és 34 év közötti anyák születték. Mi több, a legnagyobb mértékben a 35-39 éves anyák száma növekedett, 1990-hez képest 2020-ra számuk 174 százalékkal nőtt. A 40-44 éves anyák száma szintén jelentősen, 160 százalékkal nőtt.

A romániai nők esetében is érvényesül a tendencia, miszerint a 35 év felettiek közül mind többen gyermektelenek. 1992-ben a 35 és 44 év közötti nők mindössze 10 százalékának nem volt gyereke, ez az arány 2021-re 19 százalékra emelkedett.

A nők egyre idősebb korban vállalnak gyermeket, és a szociológusok szerint a legtöbben csak egyet, mert életkoruk miatt biológiai szempontból is nehézségek merülnek fel. A 35 éves és idősebb gyermektelen nők túlnyomó többsége felsőfokú végzettségű. De az elmúlt évtizedben nagymértékben nőtt az alacsonyabb iskolai végzettségű gyermektelen nők száma is. Bár jelentős különbség mutatkozik a 35 év feletti, gyermektelen nők

aránya között városban és vidéken, mindkét szegmensben gyorsuló ütemben növekszik. Úgy tűnik, hogy a vidéki környezet mintegy 10 évvel „le van maradva” a városi mögött: a 35 évnél idősebb, gyermektelen vidéki nők aránya hasonló, mint a városi nőké volt egy évtizeddel ezelőtt.

A gyermektelen nők aránya a román nemzetiségűek körében 19 százalékos, a magyarok esetében 17 százalékos, a románoknál 11 százalékos.

Bukarest jár az élen

A kimutatás szerint a 35-44 éves bukaresti nők egyharmada gyermektelen. A második helyen Kolozs és Temes megye áll 23 százalékkal, majd Brassó és Arad következik 20 százalékkal. További megyék, ahol magasabb, 18 százalékos a gyermektelen nők aránya: Szeben, Hunyad, Fehér, Iași, Bihar. Ugyanakkor Kolozs megyében növekszik a leggyorsabban a 35-44 év közötti gyermektelen nők aránya.

Az elemzés szerint az elmúlt 10 évben nagymértékben megnőtt azon nők száma, akik elválnak, mielőtt gyermeket vállalnának. A gyermektelen, elvált nők aránya jelentősen – 14 százalékról 43 százalékra – nőtt az elmúlt 10 évben. A házasságban élő gyermektelen nők aránya is megduplázódott – 7 százalékról 15 százalékra nőtt – az elmúlt évtizedben.

Sok tényező áll a háttérben

Sok nő esetében a gyermekvállalást az befolyásolja, hogy a karriert, a továbbtanulást helyezik előtérbe. A korábbi generációkkal ellentétben, amikor az anyaságot természetesen tekintették, ma sok nő nagyobb függetlenségre és rugalmasságra vágyik. A mai fiatal felnőttek elhalasztják a házasságkötést és a családalapítást, a pénzügyi stabilitásra, az utazásra és a személyes élményekre összpontosítanak, és sokak számára az anyaság már nem elsődleges életcél. Az okok között ugyanakkor szerepel a megélhetési költségek emelkedése és a gazdasági bizonytalanság tényezője is. Az instabil gazdasági helyzetben sok nő úgy érzi, hogy anyagilag nem engedheti meg magának a gyermeknevelést. A termékenységi problémák és az egészségügyi tényezők is befolyásolják a gyermekvállalási kedvet. A meddőség is egyre gyakoribb, ugyanakkor az első terhesség idejére az életkor növekedése is csökkentheti a fogantatás esélyeit. Szintén befolyásoló tényező, hogy sok nő nem talál magának megfelelő partnert, ugyanakkor az is, hogy változnak a családi minták. A hosszú távú kapcsolatok sokkal instabilabbak, mint a múltban, és a válások aránya egyre nő. A School for Couples tanulmánya szerint 1990 és 2020 között a romániaiak körében 75 százalékkal nőtt a válások aránya. Azok a nők, akik nem találnak megfelelő partnert, gyakran döntenek úgy, hogy gyermektelenek maradnak, különösen, ha nem akarnak egyedülálló szülők lenni.

A gépészzeneni zeneíró gépe (1.)

Szilágyi Mihály

A XIX. században, a romantika századában félig-meddig divatnak – és ugyanakkor elismerésnek – számított, ha valaki ismerője, netán alkotója volt az érdekesebbnél érdekesebb gépeknek. A mérnök, a feltaláló ember-típus mindig a csodálat középpontjába került. Emlékezzünk vissza olvasmányainkra, melyekben Jókai Mór és Jules Verne számtalan, akkor még elképesztőnek számító gépezetet írt le! Ma, másfél évszázad távlatából már nem számítanak rendkívüli csodának az akkor még szinte csak az álmokban élő gépek, de mégis azok adták a lendületet a későbbi fejlesztésekhez. Ha Janus Pannonius négyszáz évvel később élt volna, talán kanyarított volna egy aprócska epigrammát sok magyar feltalálóról. Annak idején azt írta nagy költőnk, hogy „Eddig Itália földjén termettek csak a könyvek, / s most Pannónia is ontja a szép dalokat.” Ehhez hasonlóan írhatta volna, hogy eddig csak külföld jeleskedett nagy találmányokkal, de íme, most Pannónia is büszkélkedhet világrengető ötletekkel.

1794-ben alapította James Watt és Mathew Boulton a gőzgépgyártó cégét, amely az egész világ életét változtatta meg. A következő év karácsonyán, december 25-én született egy kisfiú, aki technikai téren a magyarok megváltója is lehetett volna, de ez az élettörténet inkább borongós, mint napfényben tündöklő. *Kliegl József* volt ez a kisfiú, akinek tehetség adatott, hogy a „magyar név megint szép” lehessen. De úgy látszik, hogy a messiasok sorsa mindig ugyanaz: csak utólag eszmél rá a világ, hogy hallgatni kellett volna rájuk.

Kliegl József tehát a technikai fellángolás évszázadában nőtt fel. Gyerekként és fiatalként bizonyára ő is ámulva nézte a különböző

gépezeteket, melyek mind az ember munkáját egyszerűsítették, könnyítették. Gyermekkoráról csak annyit tudunk, hogy korán árvaságra jutott, és bár nemesi családból származott, mire felnőtt, alig maradt valamicske öröksége a családi vagyontól. 1810–1812 között a Pesti Tudományegyetemen tanult, utána beállt katonának. Bár tisztí beosztásban szolgált hazáját, sebesülése miatt véget ért katonai karrierje. Egy ideig gazdasztiztként tevékenykedett, de érezte, hogy így nem kamatoztathatja tehetségét. Családjával felkerekedett, és az 1820-as években Bécsbe költözött. 1828-tól a Bécsi Képzőművészeti Akadémián rajzot és történelmet tanult. Hiába volt tehetséges képzőművész, egyre inkább a gépekre irányult a figyelme. Minden idegével a gépeket elemezte, kutatta.

Kliegl József 1835-ben előrukkolt egy búvárhajó tervével, de szinte szó szerint kicagták az ötletét, és „túlcsigázott képzelődésnek” gúnyolták.

1838-ban nyilvánosságra hozta nagy találmányát, egy nyomdai szedő- és osztógépet. Napjainkban már fel sem foghatjuk, mekkora újítás lehetett ez a találmány a maga korában. Arról volt szó ugyanis, hogy addig kézzel, egyenként rakták ki betűként a nyomtatandó szöveget. És ha arra gondolunk, hogy ezt a műveletet a betűk tükörképével jobbról balra irányulva kellett véghezvinni, lehet némi fogalmunk a nyomdaipar nehézségéről. Kliegl József találmánya elképesztő módon egyszerűsítette volna a nyomdai munkát. A gépezet billentyűzet segítségével rakta volna sorba a betűket, majd nyomtatás után az a bizonyos osztógép magától ki tudta válogatni és a megfelelő helyre rakni a betűket, amelyeket a szedőgép ismét használhatott volna.

A nyomdai szedőgép tervét 1842-ben a pozsonyi országgyűlés előtt ismertette. Dessewffy Aurél és Perczel Mór felfogták a

találmány fontosságát, 1800 forint támogatást is ígértek, melyből 1400 összegyűlt, de ez az összeg nem volt elegendő a gép elkészítéséhez. Végül V. Ferdinánd király és József nádor kiutaltak 6000 forint kincstári támogatást, de a folyamatos drágulás miatt Kliegl József alig tudta kivitelezni találmányát. 1848-ra végre elkészült szerkezetével, és el is jutott Pestre, hogy kiállítsa és bemutassa az országgyűlés előtt. A találmánynak azon nyomban híre ment, minden valamirevaló újság szerkesztő kürtölte a nagy hírt, és egyszerre mindenki megismerte Kliegl József nevét. Egy fűzfapoéta gyorsan verssel igyekezett népszerűsíteni a találmány jelentőségét:

„Hej, te rátarti, nyakas szedőgép!
Nyakadon van immár a szedőgép!
Mely masina, ha praktikus lészen:
Sok szedőt peregrinussá tészzen...”

Igaz, hogy a műszer néha elakadt szedés közben, de ez csak akkor történhetett meg, ha az ismét használt betűk a nyomdafesték miatt összetapadtak a szerkezetben. Igen ám, de ez az év másvalamiről is híres lett. A forradalom hangulata és eseményei háttérbe szorították a nagy találmányt. A gépezetről annyit tudunk, hogy 1851-ig porosodott egy pesti házban, amikor alkatrészenként el akarták árverezni. Egy bizonyos Barta Károly nevű orvos megmentette a szerkezetet, és átszállította a vakok intézetébe. Onnan 1860-ban a Nemzeti Múzeumba került, ahonnan nyomtalanul eltűnt. Hiába járta be a hír a nagyvilágot, a gép elveszett, és még sokáig kézzel szedték a nyomdászok a szövegeket. Jókai Mór mintha többet tudott volna a gép sorsáról: „A legheiresebb gúnyköltő a sors. Szegény Klieglnek volt egy nagyreményű találmánya, a betű-

Kliegl József

szedő gép, és most egy külföldi mutogatja mint sajátját...”

Kliegl agya folyton újdonságokon forgott. Alig épült meg 1846-ban Pest és Vác között az első magyarországi vasútvonal, a feltaláló máris nagy jelentőségű terveket szőtt. Egyszerűbbé és olcsóbbá szerette volna tenni a vasúthálózat bővítését. Azzal rukkolt elő ugyanis, hogy elegendő lenne egyetlen sín a vonatoknak. Kísérleteit egy harmincöles (kb. 60 m) pályán végezte. A rendes vasúti kocsikkal való kísérletezéshez azonban legalább négyszáz öl hosszú pályára lett volna szüksége. Hiába állított be a közlekedési minisztériumba Széchenyi Istvánhoz, mert a „hídember” elutasította a tízezer forintos kísérletet, mondván, a kétsínű vasút is elég új, minek máris egy újabb. A „legnagyobb magyar” döntésén Petőfi annyira feldühödött, hogy naplójában is megörökítette bosszúságát.

(Folytatjuk)

1.		TÁPLÁLKOZIK	TOVÁBBÁ KIS SEREG	... SÁMUEL (MAGYAR KIRÁLY)	RÖVID KÖSZÖNÉS	ELLOP	FELTÉVE AZ ISZLÁM KÖNYVE	HOLLAND VÁROS	SPANYOL ARANY	BENT ÁRUL!	KÉSŐ NAPSAK KIS ÁRAMFORRÁS	A TANTÁL VEGYJELE	ÁTKAROL	ROSSZ ÉRZETET OKOZ	SÜRÜBB RÉSZI
Áprily Lajos Levél című verséből idézzük.		L													Z
	KÉTES!		FŐNEMESI CÍM HÁTUL FÉL!				PORTÉKÁT KINÁL KECSÉSEN HAJLIK					LENTEBB FOHÁSZ			
	MAGYAR MEGYE É-NÉMET VÁROS			KEZDŐPONT BESZÉLŐ						TOJÁS (NÉMET) VIZET ADÓ		... MI A KŐ (PETŐFI) FÉL ERKÉLY!			FÉLBE! VÁRÁT DOBÓ VÉDTE
2.	S	A BRUTTÓBÓL MARAD VISSZA	ZSINÓR-ÍRÁS URALKODÓI SZÉK	HORVÁT FÖLYŐ ÚJRAFOGALMAZÓ					...AMMAL (ALIG) BAGDAD LAKÓJA					ERREFELE! ELKÉSZÜLŐ (REGÉNY)	
	BECÉZETT ANTAL			BERÁZÓ! BÉKÉS ... (SZÍNÉSZNŐ)		TILTÓSZÓ KNOCK OUT (RÓV.)		ITT KEZDŐDIKI! TÉVESEN JEGYZŐ			AZ ARGON VEGYJELE MELY SZEMÉLY?		SZÓFAJ TÁPLÁLÓ		
	TÉTLEN VERET!		REJTETT TÉNY KUSHAD, LAPUL				A FÖLDRE TESZ A FÜBEN REJTŐZIK					KÖRSZERŰ KACAG			
	KORALLZÁTONY		A FONÓBAN DOLGOZIK ROSSZ-KEDVŰ				HOLT NYELV DÉL-AFRIKAI TARTOMÁNY					NYOMÁS-EGYSÉG V. TÖRLŐGUMI			
	ELNÉMÍTOTT RUTIN!		SZÁNDÉKOZÓ HAMIS			NŐI NÉV (DEC. 22.) LEKVÁR					SZÁRMAZIK A NAGY VARÁZSLÓ				SPANYOL AUTÓJEL LAPOS TERÜLET
	MEGFELELŐ BÁNAT		BETEGET GONDOZÓ A VEGYJELE CL		INDUSZTRIÁLIS KÁROMKODÁS					ELŐVIGYÁZATOS SZINTÉN NEM					URALKODÓI FEJFEDŐ
		ÉGHAJLAT EHE TŐ A GYÜMÖLCS		TÜZET ÉLESZTŐ KUKORICAITAL					A FÖLDRŐL FELVEVŐ SZOMORÚ (IDEGEN)					ESETLEN SIKI! ... TÁDÉ (GRÓF)	
	ÉVSZAK		ÁLLÓVÍZ RUHATISZTÍTÓ ESZKÖZ	NÉVELŐ A RUHA BELSEJE!			A TANTÁL VEGYJELE EZ A ... (ÜGY HÍVJÁK)	MAGAD FÖLDET FORGAT			MAGATOK ELEMÍ PARÁNY		HORDÓ-MÉRTEK M. CRISTO BÖRTÖNE		
	SÁNC		HOZZÁ-ÉRTÉS APRÓ				ZAJ LARGO (ANGOLUL NEM MEGY)				VERS-CSENGŐ SODRÁS				ÚTTALAN TÚR! SZEMMEL ÉRZÉKEL
	VÍZPARTI TERÜLET VASTAG PÁLCA		SZÁLLODA UNITED STATES (RÓV.)				TÉLI SPORT GÁRDONYI NÉVJELE			MORZEJEL BEZZEG RÉSEI!		TRÓJA VESZTE INDÍTÉK			
		A LÁNY TÁRSA RÓMAI EZER		LOVAS ÚR FÉLSZI!				SZÉT-HULLATÓ EGYE!				ÉSZAK-EURÓPAI NÉP EZER!			
L.N.J.	R											FÖLDKÖZTI-TENGERI SZIGET			

Március 6-i rejtvényünk megfejtése: „Sok bajom nem volt Istennel, Ő hitt bennem és kiválasztott.”

Bölöni László 72 éves

Czibalmos Ferenc Attila

Hetvenkét évet töltött kedden Bölöni László, vidékünk valaha volt legeredményesebb labdarúgója és edzője, akit életműdíjjal tüntetett ki a Magyar Sportújságírók Szövetsége az Év Sportolója gálán, a budapesti Operaházban, január 13-án.

Az egykori BEK-győztes futballista Sulyok Tamás magyar köztársasági elnöktől vehette át a díjat, a díjátadásban a kétszeres BEK-győztes Miodrag Belodedici, Bölöni egykori steauás csapattársa is segédkezett.

Első hallásra lehetetlennek tűnik, hogy egy ország olyan sportolót jutalmazott életműdíjjal, aki soha nem képviselhette az adott nemzet színeit, viszont Budapesten, a magyar sport ünnepén, az Év Sportolója gálán egy olyan sportembert magasztaltak, aki a sors furcsa fíntorának „köszönhetően” soha nem is képviselhette a magyarokat. Mi több, ellenfélként inkább borsot tört az orruk alá! Ezért is nem mindennapi Bölöni Lászlónak ez az elismerés.

Mi, marosvásárhelyiek – és főleg a romániai magyarok – mindig is felnéztünk Bölöni Lászlóra, akinek labdarúgóként együtt drukoltunk az AS Armata-s, de steauás időszakában is, akárcsak akkor, amikor a román válogatott mezét öltötte magára, vagy éppen edzőként ért el sikereket.

Meghatódva, de büszkén hallgattuk köszönőbeszédét az Év Sportolója gálán a televízió képernyője előtt – arra is gondolva, hogy sport-sikereinek, ezen belül életműdíjának egy kicsit mi, szurkolók is részesei vagyunk, mert lélekben mindig elkísértük, bárhová is vitt az útja.

De milyen sikereket ért el Bölöni László sportemberként?

Példaértékű és sikeres labdarúgó pályafutás

Bölöni Lászlónak Dicsőszentmártonban kisgyermekként lett kedvenc játékszere a labda. Az ASA csapatában, a felnőttek között 1970-ben, 17 évesen mutatkozott be, a marosvásárhelyi klub színeiben egy ezüstérmet (1974–1975) és egy bronzérmet (1975–1976) ért el, és 1970–1984 között 406 mérkőzésen 64 gólt szerzett. Az egykori középpályás – akit 1977-ben és 1983-ban az év labdarúgójának választot-

Fotó: MSÚSZ

tak –, 1984-ben, a szülővárosában megszerzett fogorvosi diplomával a kezében a Bukaresti Steauához igazolt, ahol a klub piros-kék színeiben 97 találkón 24 alkalommal volt eredményes, és háromszoros bajnok (1984–1985, 1985–1986 és 1986–1987), kétszeres Románia-kupa-győztes (1985 és 1987) lett.

1986-ban első kelet-európai együttesként a legrangosabb európai klubtrófeát, a BEK-serleget (a mostani Bajnokok Ligája elődje) is elhódította az alakulattal, így játszhatott az Interkontinentális Kupáért. 1987-ben UEFA-szuperkupát nyert.

A világra szóló siker után, Bölöni 1987-ben, 34 évesen Belgiumban és Franciaországban is kamatoztatta futballtudását, egészen 1992-es visszavonulásáig. Labdarúgó pályafutása során klubszinten 607 hivatalos mérkőzésen 94 gólt szerzett.

A román válogatott színeiben 102 alkalommal szerepelt. Huszonháromszor volt csapatkapitány, 25 gólt szerzett, a többi között az 1984-es Európa-bajnokságon is betalált, de talán a legemlékezetesebb a világ-bajnok olaszoknak lött szabadrúgás-gólja. A címeres mezek 1988-ban intett búcsút.

Puskás Ferenc halála óta ő a ma élő egyetlen magyar BEK-győztes labdarúgó. Sikereit nemcsak játékosként, de edzőként sem közelítette meg senki a magyarok közül az elmúlt évtizedekben (a Bukaresti Steaua és Jenei Imre sikere óta), sőt Bozsik József után ő az egyetlen futballista, aki több mint 100 alkalommal szerepelt magyar ajkú

labdarúgóként hazája válogatottjában.

Edzőként is világhírű lett

A híres clairefontaine-i edzőiskola elvégzése után Franciaországban, Nancyban kezdett dolgozni 1994-ben, aztán a Rennes-nél, a Monacónál, a Lens-nél, legutóbb pedig a Metz-nél kapott feladatot, míg Belgiumban a Standard Liege-t, a Royal Antwerpet és a Gentet irányította. Edzői pályafutása alatt dolgozott még Görögországban (PAOK, Panathinaikosz), Katarban (Al-Khor), Szaúd-Arábiában (Al-Ittihad) és az Egyesült Arab Emírségekben is (Al-Naszr Dubaj, Al-Wahda, Al-Dzsazíra).

Külföldön első sikerét a francia Nancyval érte el, amelyet feljuttatott az élvonalba, aztán a lisszaboni Sportinggal bajnokságot, Portugál Kupát és Portugál Szuperkupát is nyert, és mint közismert, ő tette be először a felnőttcsapatba Cristiano Ronaldót. Idővel volt belga bajnok és Szuperkupa-győztes (Standard Liege 2008–2009), de 2007-ben Gulf Club Ázsiai Bajnokok Ligáját is nyert az Al-Dzsazírával.

Bölöni az ötszörös aranylabdás portugál Ronaldo mellett világsztárok egész sorát edzte, így többek közt Tony Cascarino (Nancy), Cristian Chivu (Románia), Joao Pinto, Ricardo Quaresma, Rui Jorge, Hugo Viana, Pedro Barbosa (Sporting), Petr Cech, Kim Kallstrom (Rennes), Jan Koller (AS Monaco), Philip Cocu (Al-Dzsazíra), Fernando Bai- ano (Al-Wahda), Axel Witsel, Ma-

Az Év Sportolója gála eddigi életműdíjasai

- 2012: Grosics Gyula (FourFourTwo-életműdíj)
- 2013: Fenyvesi Máté (FourFourTwo)
- 2014: Palotai Károly (FourFourTwo)
- 2015: Szepesi György (MLSZ), Károlyi Béla (MSÚSZ)
- 2016: Göröcs János (MLSZ), Kulcsár Győző (MSÚSZ–MOB)
- 2017: Mészöly Kálmán (MLSZ), Balczó András (MSÚSZ–MOB)
- 2018: Rákosi Gyula (MLSZ), Gergely Gábor, Jónyer István, Klampár Tibor (MSÚSZ–MOB)
- 2019: Mezey György (MLSZ), Wichmann Tamás (MSÚSZ–MOB)
- 2020: Keleti Ágnes (MSÚSZ)
- 2021: Raduly József (MSÚSZ)
- 2022: Fábriánné Rozsnyói Katalin (MSÚSZ)
- 2023: Schmitt Pál (MSÚSZ)
- 2024: Bölöni László (MSÚSZ)

rouane Fellaini (Standard Liege), Raphaël Varane (RC Lens), Pablo Garcia (PAOK), Bruno Mineiro (Al-Khor SC), Sulley Muntari, Lucian Sânmărtean (Al-Ittihad), Sinan Bolat (Royal Antwerpen), Roman Jaremcsuk (KAA Gent), Federico Maceda (Panathinaikosz FC) és Georges Mikautadze (Metz) is a játékos volt. Néhányan közülük megszólalnak abban az életrajzi filmben, amelyet Kollarik Tamás rendező és alkotótársa, a Székelyudvarhelyen élő Szabó Attila készít, és Bölöni – az erdélyi legenda címmel 2025 első felében kerülhet a mozikba. Az erdélyi futballsztrár közben önéletrajzi könyvét is írja.

„Mint edző, a legfontosabb, a legnehezebben elért sikereimnek azt mondanám, hogy a nyugat-európai nehéz profi futballban nem voltam tiszavirág-életű. Körülbelül harminc éven át álltam a gáton, és a süllyesztők nem nyeltek el” – mondta el az életműdíj átadásakor labdarúgó és edző pályafutásáról Bölöni László.

Ez így volt szép, így volt jó!

Bölönit a Sportingnál elért sikerei után 2000-ben Románia szövetségi kapitányává nevezték ki, majd Magyarország ellen is sikerrel irányította a nemzeti tizenegyet.

„BEK-mérkőzéseken játszottunk a magyar bajnokok ellen (a Bp. Honvéd ellen 1985-ben és az MTK-VM ellen 1987-ben – a szerk.), sőt, pár évre rá, mint román szövetségi kapitány, szembekerültem a magyar válogatottal is. Ezeket a rendkívül kényes mérkőzéseken mindig sikerem volt. Nem veszítettem el egyetlen sem, sem mint játékos, sem mint edző. Tudom, hogy nem jó dicsekedni, nem is ezért mondom, inkább azért, hogy rámutassak: egy időben tudtam becsületes magyar ember és

korrekt román állampolgár lenni – fejtette ki a marosvásárhelyi futball-edző a díjátadáson, majd így folytatta. – A magyar színeket soha nem képviselhettem, a magyar színek nem loboghattak körülöttem, de azért valamit tettem értük. Neveltetésnek hála sikerült elérnem, hogy a nevem ö betűi fölött mindvégig megmaradtak a pontok. Erre mondaná Zorán, hogy ez így volt szép, így volt jó” – mondta el a budapesti sportgálán Bölöni László, aki azért is akart futballista lenni, mert a labda ott pattogott szinte állandóan körülötte, és mindig teljes lelki megnyugvást, kielégülést tudott számára adni.

Labdarúgó karrierének csúcát a Bukaresti Steauával 1986-ban megnyert Bajnoksapatok Európa Kupáját tekinti, a nagynevű Barcelona ellenében.

„Ha nagy futballistaemlékemet keresem, akkor fura módon az jut eszembe, amikor jöttünk haza Sevillából, hoztuk haza a BEK-kupát, és a bukaresti repülőtéren, az éjjeli órákban, amikor kimentünk a teraszra, ott volt előttünk vagy harmincezer ember a sötétben. Ott vártak ránk, mert a sikerünkkel visszaadtuk nekik az önbecsülésüket, amit azokban a nehéz időkben nálunk bizony elveszítettek az emberek. Csodálatosan szép, mondhatom, hogy fantasztikus volt velük együtt örvezendzni” – mondta el a díjátadón Bölöni László.

„Ez a díj különös számomra, mert ennek üzenetereje van. Üzeni azt, amit a dal is mondott, amikor beléptem a színpadra: mi egy vérből valók vagyunk. Ennél szebb, ennél fontosabb zene nem létezik” – összegszegte a sportgála végén a világsztár, a legenda, mindegyikünk Bölöni Lászlója.

Huj, huj, hajrá, szép volt, Laci!

A PSG tizenegyesekkel kiejtette a Liverpoolt a BL-ből

A Szoboszlai Dominikkal felálló Liverpool FC egygólos idegenbeli sikerét követően a keddi visszavágón 1-0-s vereséget szenvedett a vendég Paris Saint-Germaintól, amely tizenegyesekkel jutott tovább a labdarúgó Bajnokok Ligája nyolcadöntőjéből.

A játéknap rangadóján az alapszakaszgyőztes Liverpool FC saját közönsége előtt korántsem volt olyan alárendelt szerepben, mint Párizsban, ahol ennek ellenére 1-0-ra nyert.

A mezőnyben többnyire kiegyenlített volt a játék, ugyanakkor a francia csapat kontrái veszélyesebbek voltak, mint az angol élvonalos támadásai, így Ousmane Dembélé korai góljával a PSG megérdemelten vezetett a szünetben.

A második félidőben rákapcsolt Premier League listavezetője, sőt a magyar válogatott csapatkapitánya betalált, azonban gólját – Luis Díaz leshelyzete miatt – nem adták meg.

A Vörösök egyre nagyobb nyomást gyakoroltak a riválisra, amely

Ma a televízióban

* 19.45 óra: Athletic Bilbao (spanyol) – AS Roma (olasz) (DigiSport 2, Prima Sport 2), Eintracht Frankfurt (német) – Ajax (holland) (DigiSport 3, Prima Sport 3);

* 22.00 óra: Olympique Lyon (francia) – FCSB (DigiSport 1, Prima Sport 1), Manchester United (angol) – Real Sociedad (spanyol) (DigiSport 2, Prima Sport 2), Tottenham (angol) – AZ Alkmaar (holland) (DigiSport 3, Prima Sport 3).

állta a sarat, legközelebb a csereként beállt Jarell Quansah járt a góllal, de a fejese a jobb kapufán csattant, így hosszabbításba torkollott a párharc.

A ráadást jobban kezdte a PSG, de mindkét lehetőséget elpuszkázta, ezt követően viszont nem forogtak veszélyben a kapuk. Az újabb térfélcserét követően is csak a vendé-

Fotó: a Liverpool FC közösségi oldala

geknek volt helyzetük, azonban a brazil Alisson Becker több ízben is bravúrral hártott, így az idegek csatája döntött, de ebben már nem vehetett részt Szoboszlai, akit a

hosszabbítás szünetében lecserélt Arne Slot vezetőedző.

A tizenegyesek során az uruguayi Darwin Nunez és Curtis Jones hibája döntött, mert mindkét liver-

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, nyolcadöntő, visszavágók:

* Liverpool FC (angol) – Paris Saint-Germain (francia) 0-1 (0-1, 0-1, 0-1) – 11-esekkel: 1-4, továbbjutott a Paris Saint-Germain 1-1-es összesítéssel, 11-esekkel;

* Internazionale (olasz) – Feyenoord (holland) 2-1 (1-1), továbbjutott az Internazionale kettős győzelemmel, 4-1-es összesítéssel;

* Bayer Leverkusen (német) – Bayern München (német) 0-2 (0-0), továbbjutott a Bayern München kettős győzelemmel, 5-0-s összesítéssel;

* FC Barcelona (spanyol) – Benfica (portugál) 3-1 (3-1), továbbjutott az FC Barcelona kettős győzelemmel, 4-1-es összesítéssel.

pooli játékos próbálkozását kivédte a PSG Európa-bajnok olasz kapusa, Gianluigi Donnarumma.

Múltunk ereje, jövőnk reménye

MÁRCIUS 15., MAROSVÁSÁRHELY

Postaréti

16:00 | ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉS

Kulturális programokkal tisztelgünk

- **Rákóczi Kórus** – A Bolyai Farkas Elméleti Líceum romai katolikus teológia osztályainak diákjai
- **Katonának gyöngy a neve** – Táncelőadás a Maros Művészegyüttes ünnepi produkciójában
- **Szabó Előd** – *Harangok* című dal előadása

Versszavaltatok:

- **Bala Diána Csilla** – Petőfi Sándor: *Jövendölés* (a Kamaszok Színtársulat diákja)
- **Farkas Fanni** – Kölcsey Ferenc: *Himnusz* (a Kamaszok Színtársulat diákja)
- **Tollas Gábor** – Petőfi Sándor: *Nemzeti dal* (a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház művésze)

Tisztelgünk együtt múltunk hősei előtt!

DORA OPTICSTeljes körű ellátás
az egész családnak!

- Szemészet Gasztroenterológia
- Kardiológia Fül-orr-gégészet
- Érsebészet Tüdőgyógyászat
- Plasztikai sebészet

www.doraoptics.ro 0733 553 976

Közgyűlési meghívó

Tisztelt Tagtársunk!

A CAR Victoria Mureş IFN Egyesület nevében tisztelettel meghívom
Önt a társaság következő, rendes közgyűlésére

A közgyűlés helyszíne: Köpeczi–Teleki-ház, Marosvásárhely, Forradalom utca 1. szám.

Időpontja: 2025. április 23., 15 óra. A közgyűlés a tagok kétharmados jelenlétében lesz határozatképes (a statútum 19.4. cikkelye szerint). Amennyiben a fenti időpontban létszám hiányában a közgyűlés határozatképtelen lesz, az összehívás következő dátuma 2025. április 24., 15 óra, azonos helyszínnel, változatlan napirendi pontokkal. Ez alkalommal a megjelentek számára való tekintet nélkül a közgyűlés határozatképes (a statútum 19.5 cikkelye szerint).

Az ülés napirendi pontjai:

- A 2024-es évben végzett tevékenység beszámolójának bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A 2024-es pénzügyi év számviteli eredményének felosztására tett javaslat, illetve minden egyes célhoz rendelt százalékos arány bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A 2024-es pénzügyi év tevékenységéről szóló beszámoló (2024. évi pénzügyi kimutatások) bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A cenzori bizottság 2024-es évre vonatkozó beszámolójának bemutatása, elemzése és elfogadása;
- A szociális programok formáinak és kereteinek bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A 2024. évi működési költségvetés módosításának bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A 2025-ös évre vonatkozó működési költségvetés tervezetének bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A felülvizsgált hiteljövahagyási szabályzat bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A cenzori bizottság működésére vonatkozó szabályzat bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- A 2025-ös évre vonatkozó tevékenységi terv, beruházások és szervezeti struktúra bemutatása, megvitatása és szavazásra bocsátása;
- Az igazgatótanács meghatalmazása a kamatlábak és kölcsönpolitika módosítására vonatkozó döntés meghozatalára;
- Küldöttek kinevezése a megyei közgyűlésen való részvételre.

A közgyűlésen az egyesület minden tagja szavazati joggal rendelkezik. A 2025. március 11-i igazgatótanács határozat értelmében jóváhagyott közgyűlési szabályzat szerint a tagok szavazati jogukat más CAR-tag írásbeli meghatalmazása útján is gyakorolhatják.

Kérjük, hogy minden tag vegyen részt az éves közgyűlésen!

Tisztelettel, a CAR Victoria Mureş IFN igazgatótanácsa

A hirdetési rovatban
megjelent
közlemények, reklámok
tartalmáért
a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ ráamázott nagy akvarellkép, csendélet, Szotyori Anna műve 1970-ből; korondi váza piros árnyalatú virágokkal: 1800 lej; videó, Megavision kazetta, kitűnő állapotban: 900 lej; régi, híres magyar filmkazetták: 75 lej/db; István, a király – dupla lemezek, énekes borítójával – kitűnő állapotban: 175 lej; széles bársonyfotel kitűnő állapotban, kihúzva 1,80 méteres ágy: 560 lej. Tel. 0727-980-566. (25300)

LAKÁS

LAKHATÓ üres szobát vagy garzont keresek. Tel. 0758-941-261. (25316)

KÜLÖNFÉLÉK

FAMETSZÉST, permetezést, faültetést, fakivágást, faelhordást vállalunk. Tel. 0774-574-527. (24904-I)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (25294-I)

MEGEMLEKÉZÉS

Örök szeretettel emlékezünk a 21 éve elhunyt
SZÖVÉRFI ERZSÉBETRE.

Emléke legyen áldott!

Szerettei. (p-I)

Fájó szívvel emlékezünk március 13-án a szeretett édesanyára és nagymamára,

FODOR ZSUZSÁNNÁRA

szül. Fekete

halálának tizenharmadik évfordulóján.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Emlékét őrzik gyermekei és unokái. (25292)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

A THEREZIA KFT. PÉNZÜGYI, BANKI ÉS JOGI FELADATOK ELVÉGZÉSÉRE MUNKATÁRSAT keres. Kérjük, önéletrajzát juttassa el a therezia@therezia.ro e-mail-címre. Érdeklődni a 0749-228-435-ös telefonszámon lehet. (-I)

A PROELCONS KFT. tapasztalattal rendelkező **GÉPLAKATOSOKAT** és **HEGESZTŐKET** alkalmaz. Tel. 0744-556-236. (-I)

MAGÁNCÉG MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT alkalmaz. Érdeklődni a 0723-244-200-as telefonszámon lehet. (sz-I)

A NÉPÚJSÁG ALAPÍTVÁNY SZÁMÍT ÖNRE

Akárcsak az előző években, alapítványunk továbbra is hathatósan szeretné támogatni Maros megye magyarságának szellemi, kulturális gyarapodását, ösztönözni az ifjú tehetségek kibontakozását, érvényesülését, elősegíteni az olvasói igények kielégítését. Ebben kéri barátai, a Népújság híveinek támogatását.

KÉRJÜK, AJÁNLJA FEL JÖVEDELEMADÓJA 3,5 %-ÁT ERRE A CÉLRA!**Adataink:**

Név: Fundația Népújság Alapítvány
Cím: 540015 Tg. Mureş, str. Gheorghe Doja nr. 9. et. II.
Adószám: 5093655
Bankszámlaszám: RO96 RNCB 0188 0349 7752 0001

Szomorú szívvel és örök szeretettel emlékezünk március 13-án

GOMBOS ROZÁLIÁRA

halálának 11. évfordulóján.

*Másképp lenne minden, hogyha velünk lennél,
ha hozzánk szólnál, ha ránk nevetnél.**Elvitted a derűt, a meleget,**csak egy fénysugarat hagytál: az emlékedet.**A mai napon a gyertya most érted égjen,**ki fent laksz már a magas égben.**Ki vigyázol ránk onnan fentről,**s lelkünkhöz szólsz a végtelenből.*

Emléked legyen áldott, nyugalmad csendes!

Bánatos szerettei: férje, Laci, lánya, Rózsika
és fia, Lackó. (25306-I)**ELHALÁLOZÁS**

Mind a magunk, mind az összes közeli és távoli rokon nevében szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett, jó

VASLABAN MAGDALENA ELISABETA

2025. március 11-én, 85 évesen megszűnt élni.

Drága halottunk temetése március 14-én 15 órakor lesz, református egyházi szertartás szerint, a Vili Temetkezési Központ (Kápolna utca) ravatalozójából, és a szentgyörgyi új sírkertben helyezük örök nyugalomra.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Gyászoló szerettei. (25314-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket fejezzük ki kollégáknak, Tanti Gyulának és családjának

ÉDESAPJA

elhunytá alkalmából.

Az Ákosfalvi Polgármesteri Hivatal
munkaközössége. (sz.-I)

SAJTÓKÖZLEMÉNY **2025. március 13.**

Lezárult a „Marosvásárhelyi Természettudományi Múzeum felújítása” projekt

2025. február 18-án lezárult a „Marosvásárhelyi Természettudományi Múzeum felújítása” projekt, SMIS 116375 azonosító, a benne foglalt összes tevékenység elvégzésével.

A projekt a 2014-2020-as Regionális Operatív Programból nyert támogatást, melyet az 5-ös Prioritási tengely – A városi környezet felújítása és a kulturális örökség állagmegőrzése, védelme és fenntartható hasznosítása, ezen belül az 5.1-es Beruházási prioritás – Természeti és kulturális örökség állagmegőrzése, védelme, előmozdítása és fejlesztése nevű kiírás keretén belül pályázott meg a Maros Megyei Tanács. Az Irányító Hatóság az Európai Beruházások és Projektek Minisztériuma (MIPE), a Közvetítő Szerv pedig a Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség volt. A projekt kedvezményezettje Maros Megye.

A projekt összértéke 12.091.586,21 lej, amelyből:

- elnyert vissza nem térítendő pénzügyi támogatás: 9.201.073,17 lej
- a kedvezményezett, Maros Megyei Tanács hozzájárulása 2.890.513,04 lej, melyből:
 - a kedvezményezett hozzájárulása a támogatott költségekhez 187.777,00 lej értékben
 - a kedvezményezett hozzájárulása a nem támogatott költségekhez 2.702.736,04 lej értékben.

A projekt általános célkitűzése a turizmus támogatása, hiszen a műemlék épületek felújításának fontos szerepe van a turizmusban, és ösztönzi a turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlődését a megye fenntartható fejlesztése érdekében.

A projekt specifikus céljai a Természettudományi Múzeum székhelyeként szolgáló műemlék épület helyreállítása, az épület fenntartható hasznosítása a turisztikai és oktatási potenciál kihasználásával, illetve a látogatók számának 6 százalékos növelése.

A projekt érdemleges újdonságai következők:

- A kiállítótermeket teljes egészébe átrendezték, modernizálták és felszerelték, hogy a látogatóknak interaktív és érdekes tapasztalattal szolgáljon;
- Új kiállítási tárgyakat szereztek be, amelyek kiegészítik a Természettudományi Részleg létező megközelítőleg 60.000 darabból álló gyűjteményét;
- Kialakítottak egy didaktikai termet az épületet ugyanakkor a mozgássérült személyek részére is látogathatóvá tették;
- Létrehoztak egy szenzoros ösvényt, egy fűszernövényekkel díszített kertet és építettek egy egzotikus növényeknek otthont adó melegházat, lehetőséget adván a múzeum gyűjteményében létező növények illat szerinti és didaktikai felfedezésére;
- Beszereztek egy Romániában egyedi kiállítási tárgyat – Gyapjas orrszarvú csontvázat (Coelodonta antiquitatis). A csontvázat az Irtysh folyó környékén, Tyumen Régió, Nyugat Szibériában fedezték fel, a műszaki szakértői véleményezés szerint megközelítőleg 50.000 éves;
- Rekonstruálták a Ládás kunyhója fatörzsbarlangot (Căsoaia lui Ladăș), ezt a látogatók virtuálisan felfedezhetik fel;
- Az épületet teljes egészében felújították: megújult a külseje, az épület megvilágítása, kicserélték az elektromos vezetékeket, megújultak a víz-, gáz- és fűtésrendszerek.

Az állandó kiállítás keddtől péntekig 9.00 és 16.00 óra között, szombaton 9.00 és 14.00 óra között, vasárnap 9.00 és 13.00 óra között látogatható. A múzeum hétfői napokon zárva tart.

A kedvezményezett – Maros Megyei Tanács - elérhetőségei: Marosvásárhely, Győzelem tér 1 sz., Tel: 0265-263211, fax: 0265-268718, email: cjmures@cjmures.ro.

ELNÖK nevében
Szász Zoltán-Tibor
MEGYEMENEDZSER

CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ

Investim în viitorul tău! Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional 2014-2020

www.inforegio.ro | facebook.com/inforegio.ro

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Újdonság a Kobak könyvesboltokban:

Pataki János

AUTONÓM SZÉKELYFÖLD I.

Maroszsék, Miklósvár-Bardócsek

NYÁRÁDSZEREDA

Egy kötetben tárul az olvasó elé egész Székelyföld, kötetenként két-két széklet bemutatva.

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Kultúrcepp

CSÜTÖRTÖK 21:00

ETV ERDELY TV

Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM

106,8 FM

1323 AM

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-500-929
- információ	- vidék	- 0265/929
- általános	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
• Központosított ügyelet		- 0800/800 928
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	• Aquaserv:	
• Rendőrség	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek	- központ	- 0265/208-800
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal		- 08008 208-888
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat,	• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 021-9551
8-16 óra között:	• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Optika-Optofarm	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás	- 0265/215-119
	Nemzetközi halottszállítás	- 0744-282-710
	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	
	koporsók,	- 0265/263-865
	kellékek,	- 0745-606-215
	koszorúk	- 0745-606-269
	és halottszállítás	- 0758-047-604
	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
• Optolens szemsebészeti		- 0265/262-907
• Dora Optics		
• Dora Medicals		
• Radiológia, echográfia		
Dr. Jeremiás István		
• Prefektúra		
• DIGI		
- Mélynyos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.